

Občina - osnovna celica našega družbenega življenja

Dr. Reginald Vospernik

Tretjič bomo Korošci v tem letu šli na volišče. Po izvolitvi deželnega in državnega parlamenta bomo 26. aprila izvolili za nadaljnjih šest let občinska zastopstva. Zavedajoč se dejstva, da se prav v občinskih razpravah o zadevah, ki najbolj neposredno posegajo v naše vsakdanje življenje, teh volitev nikakor ne bomo podcenjevali. Nasprotno: videti moramo v občinskih volitvah tisti demokratični poseg v naše družbeno življenje, ki nam naj bo izredno važno.

Koroški Slovenci nastopamo povsod tam, kjer nam to narodnostne prilike dovoljujejo, s samostojno listo. Zavedamo se pri tem svoje soodgovornosti. Na neštetihih sestankih, posvetovanjih in zborovanjih so vsepovsod po naših občinah v preteklih tednih možje in žene izbrali na demokratičen način kandidate, vložili listo in zastavili svoje sile v osebnih pogovorih in v siceršnji propagandi za uspešen nastop naših slovenskih kandidatov. Naj imenujem samo najvidnejše občine, kjer je bila vložena za občinske volitve slovenska lista: Pliberk, Bistrica nad Pliberkom, Globasnica, Žitara ves, Dobrla ves, Škocijan, Šmarjeta v Rožu, Sele, Bistrica v Rožu, Šentjakob, Rožek, Ledince in druge. V marsikateri izmed teh občin so bila v zadnjih tednih večja volilna zborovanja, ki so združila volivce v skupnem prizadevanju.

Narodni svet koroških Slovencev samostojne nastope podpira in iskreno pozdravlja. Marsikje se je izkazalo, da je organizirano članstvo Narodnega sveta omogočilo demokratičen postopek pri izvolitvi kandidatov. Slej ko prej vidi Narodni svet povsod tam, kjer predvidoma uspeh ne bo izostal, v samostojnem nastopu najustrenejšo pot političnega udejstvovanja, ker že slovenskemu mandatarju ni treba jemati nikakršnih strankarskih ozirov pri zastopanju resničnih interesov svojih volivcev. Iz osebnih pogovorov z različnimi slovenskimi mandatarji vem, da znajo politični nasprotniki to zadržanje slovenskih mandatarjev ceniti. Nikjer se naši občinski svetniki ne zapirajo plodnemu sodelovanju z vsemi, ki želijo napredek v občini in so voljni pripoznati Slovincem to, kar jim gre. V manjših občinah je potreba po takem plodnem sodelovanju najbolj občutna.

Z zadovoljstvom nas navdaja, da so od Suhe do Zilje ter Dobrle vesi do Sel v teh dneh marljivo na delu vsi naši zaupniki in narodnjaki, ki želijo zagotoviti slovenskim kandidatom uspeh. Povsod stopajo naše liste pred volivca tudi z določenim programom, ki je seveda od občine do občine različen; tu stoji v ospredju tujski promet, tam izboljšanje cestnega omrežja ali pa elektrifikacija. Kandidati predstavljajo vse sloje našega južnokoroškega prebivalstva: kmete, delavce, nameščence, obrtnike. Opazno je, da sprememba strukture naše vasi pride do izraza tudi v poklicnih kandidatih. Med njimi je mnogo več delavcev kot pri zadnjih volitvah.

V marsikateri občini kandidirajo Slovenci na kandidatnih listah večinskih strank. Ta pot se odpira predvsem tam, kjer samostojen nastop slovenskih kandidatov ne bi bil uspešen. V teh občinah bodo slovenski volivci glasovali za tiste možje, ki obetajo najboljše zastopati narodnostne in gospodarske interese slovenskih občanov.

26. april je za nas vse odločilen dan. Po trezni presoji se bomo brez pridržkov odločili za naše slovenske kandidate, ki so že z dosedanjim zadržanjem v občini dokazali, da znajo zastopati naše interese.

Volili bomo moške našega zaupanja!

Možje in žene!

V nedeljo, dne 26. aprila, bomo znova volili predstavništva naših občin, to je tiste skupnosti, ki vsakogar izmed nas najbolj neposredno zadeva.

Občina je osnovna celica družbenega življenja, je pravzaprav velika družina, v kateri smo vsi člani. Po nujnostih vsakdanjega življenja smo navezani na občine. Zanje moramo prispevati doklade in davke, ki jih vzdržujejo, hkrati pa mora občina skrbeti za določene potrebe vsakogar izmed nas.

Namen volitev je, da pridejo na vodilna mesta in s tem na odgovorna mesta v občini možje, ki so iz njih zrastle in z njo žive. So to gospodarji naših kmetij, delavci in obrtniki, ki žive z nami.

Občine so nastale v teku stoletij iz zrelih izkušenj naših prednikov. Zato ne združujejo občanov samo v gospodarsko interesno skupnost, temveč so tudi skupnost lepih in zdravih tradicij našega rodu, ki že nad tisoč let živi na tej zemlji in jo z lastnim znojem in žulji dela rodovitno. Iz teh spoznanj so se v mnogih naših občinah porodile naše samostojne skupnosti, ki so dobile svoj vidni izraz v naših volivnih listah, ki so bile oddane do 5. aprila. Na številnih sestankih in sejah so naši zaupniki temeljito preudarjali, na kakšen način bi bili v občinah dvojezičnega ozemlja v prihodnjih šestih letih najbolje zastopani naši skupni interesi.

V naših lastnih listah prihaja do izraza zahteva po kulturni, gospodarski in socialni enakopravnosti vseh občanov ter želje po mirnem sožitju obeh narodnosti v deželi. V smislu teh načel bodo delovali naši občinski mandatarji ter s tem zagotovili napredek občinam dvojezičnega ozemlja, kjer niso bile oddane naše lastne liste, pa bomo oddali svoj glas osebam, ki so iz narodnostnega vidika vredne našega zaupanja.

Slovenci! Slovenke! Le nekaj dni nas loči še od občinskih volitev. Storimo vse, da bomo zagotovili našim listam čim boljši uspeh!

NARODNI SVET KOROŠKIH SLOVENCEV

Kreisky sestavil manjšinsko vlado

Pogajanja med SPÖ in ÖVP za sestavo koalicijske vlade so se v ponedeljek razbila v zelo dramatičnih okoliščinah. Čeprav je imel predsednik socialistične stranke dr. Bruno Kreisky že prej v svojem načrtu manjšinsko vlado, mu je državni predsednik Fraz Jonas poveril mandat za sestavo le-te šele pri drugem sprejemu. V dvajsetminutnem pogovoru je dr. Kreisky vrnil naročilo za sestavo koalicijske vlade, ne da bi mu dal državni poglavar novega. Že samo dejstvo, da Jonas ravno v ponedeljek ni uradoval v Dunajskem dvorcu, smatrajo politični opazovalci kot namig zveznega predsednika, položaja ne površno presojsati.

Državni poglavar Franz Jonas je takoj za Kreiskim sprejel glavnega tajnika Ljudske stranke dr. Hermanna Withalma, medtem ko se je dr. Kreisky posvetoval s predsedstvom Socialistične stranke o sestavi enobarvne vlade. V obče pa so bili mnenja, da bo državni poglavar po pogovoru z dr. Withalmom hitro poveril mandat za sestavo manjšinske vlade socialističnemu prvaku. To se je dejansko tudi zgodilo, pri drugem Kreiskijevem obisku v stanovanju zveznega predsednika, v ponedeljek, ob 21. uri.

V večernem televizijskem intervjuju je

dr. Hermann Withalm odgovoril na vprašanje, kdo je rekel »ne« h koalicijski vladi, smehljajoč: »Midva, oba«. Nasproti socialistični enobarvni vladi pa namerava Ljudska stranka voditi lojalno opozicijo, kateri je treba dati »pošteno možnost«. O zadržanju Svobodnjaške stranke pa je dr. Withalm dejal, da smatra za pravilno, ker je ta ostala nevtralna.

Nova enobarvna vlada, ki je zaprisegla v torek popoldne, je sestavljena iz samih socialistov: zvezni kancler dr. Bruno Kreisky, podkancler in socialni minister inž. Rudolf Häuser, finančni minister dr. Hans Androsch, prosvetni minister Leopold Gratz, minister za znanost in raziskovanje dr. Hertha Firnberg, zunanji minister veleposlanik dr. Rudolf Kirchschräger, trgovski minister dr. Josef Staribacher, gradbeni minister Josef Moser, poljedelski minister dr. Hans Öllinger, obrambni minister brigadni general dr. Freihsler, prometni minister Erwin Frühbauer, notranji minister Otto Rösch, pravosodni minister dr. Christian Broda.

V novi vladi so trije Korošci: Öllinger, Frühbauer in Veselsky (državni tajnik v uradu zveznega kanclerja).

Volivci pozor!

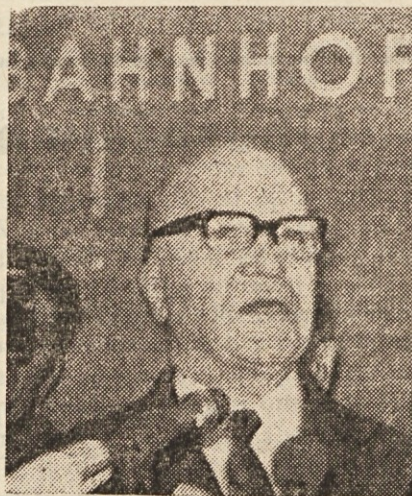
Uvrstitev slovenskih list na uradni glasovnici je po občinah različna. Na prvih dveh mestih sta skorajda povsod obe veliki stranki, tako da je slovenska lista tretja ali četrta. Na vsak način se za to zanimajte pred volitvami. Uvrstitev je razvidna iz uradnega občinskega razglasa.

Izrael potrdil stike z Arabci

Izraelska ministrska predsednica gospa Golda Meir je v ponedeljek prvič uradno potrdila, da se pogajajo Izraelci in arabske dežele. V intervjuju je v Tel Avivu izhajajočemu časopisu voditeljica vlade izjavila: »Imeli smo stike in jih še imamo.« Arabci bi lahko »nekega dne« prišli do pametnega zaključka in sklenili mir z nami. Gospa Golda Meir je še dodala, da je Izrael od leta 1967 že večkrat prišel v stik z arabskimi politiki, pa tudi sama je te pospeševala. Toda ti stiki niso rodili uspeha.

Vladna voditeljica je s tem potrdila govorice iz izraelskih krogov, ki so se pojavile po odklonitvi izraelske vlade, da bi šel predsednik Judovskega svetovnega kongresa Nahum Goldmann, po naročilu Jeruzalema, k predsedniku Naserju.

O pogovorih z ameriškim pooblaščencom za Bližnji vzhod Siscom, je gospa Golda Meir izjavila, da so bili sila prisrčni, čeprav je prišlo pri tem do malih nasprotij. Ministrska predsednica je izrazila upanje, da bi bilo poročilo, po katerem naj bi prejel Egipt od Sovjetske zveze najmodernejša reaktivna letala sovjetske vrste »Mig 23«, zares neresnično. Drugače bi moral Izrael ukreniti vse potrebne ukrepe, kot je bilo to primer z »Mig 17 in 21«, da jih enostavno sestrelimo.

To sta voditelja delegacije konference SALT. Na sliki zgoraj namestnik sovjetskega zunanjega ministra Semjonov, spodaj pa ameriški veleposlanik Smith. Glej članek na 2. strani „Prva seja SALT je trajala čez eno uro“.

VABILO

V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo bo v nedeljo, 26. 4., ob 19,30 gostovala v Mestnem gledališču v Celovcu OPERA SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE s Čajkovskega opero v treh dejanjih

PIKOVNO DAMO

Gostovanja slovenskih opernih umetnikov so za Celovec in vobče našo deželo zmerom velik kulturni dogodek. Prav zato ni nič čudnega, če je za ta enkratni nastop ljubljanskih pevcev med našim ljudstvom veliko zanimanja.

Vstopnice si pravočasno naročite ali kupite pri dnevni blagajni Mestnega gledališča v Celovcu (tel. 82-5-16) od 10. do 12. ure in popoldne od 16. do 18. ure. V nedeljo zvečer, na dan predstave pa pol ure pred pričetkom operne uprizoritve. Cene sedežev: 20.— do 100.— šilingov.

OD TEDNA DO TEDNA

PRVA SEJA SALT JE TRAJALA ČEZ ENO URO

Več kot eno uro je trajal prvi pogovor med ameriško in sovjetsko delegacijo v okviru konference SALT. Kot znano se je ta konferenca začela v četrtek, 16. aprila, v avstrijskem glavnem mestu Dunaju. Obe imenovani delegaciji bosta ostali tam več mesecev. Gre namreč za pogovore o omejitvi oboroževalne tekme s strateškim jedrskim orožjem.

Prvi pogovor je bil v sovjetskem poslanstvu: posvetovanja pa so strogo tajna.

V četrtek, 16. aprila, opoldne sta bili sovjetska in ameriška delegacija s svojimi ženami povabljeni na kozarec šampanjca pri zveznem predsedniku Franzu Jonasu. Od Avstrijcev so bili navzoči zunanji minister dr. Kurt Waldheim. Jonas se je zahvalil vladam vesil za njihovo odločitev, da bodo nadaljevali pogovore o omejitvi strateškega orožja na Dunaju. Kot znano so bili prvi pogovori o tem v Helsinkih. Avstrijsko ljudstvo se čuti počaščenega za to zaupanje. Dejstvo, da je vobče prišlo do teh pogovorov, priča, da so si velesile sveste odgovornosti, da iščejo pot za odstranitev svetovnega požara.

NA ČESKOSLOVAŠKEM NADALJUJEJO S ČISTKO

Glasi slovaške partije »Pravda« je na vidnem mestu objavilo vest o novih izločitvah iz partije Čkoslovaške, ki so popolnoma v skladu z novim duhom konservatorizma, zavelega preko partijskih vrst zaradi pritiska stalinističnega krila v partijskem in policijskem aparatu tudi proti samemu Husaku.

Izključeni so bili, oziroma niso prejeli nove izkaznice, bivši zunanji minister Hájek, bivši tajnik praške partije Vaculik, bivši predsednik akademije znanosti in umetnosti Sorn, bivši rektor stare praške Karlove univerze Stary, bivši odgovorni urednik partijskega glasila »Rude pravos« Šekera, bivši profesor marksizma-leninizma pri filozofski fakulteti v Narlem, pisatelj Kosik, bivši minister za gospodarsko načrtovanje Vlasak in gospa Janjkovcova.

Čedalje bolj močan je pritisk, ki ga stalinistično krilo izvaja na samega Husaka. Tako je značilna resolucija društva veteranov antifašistične vojne, ki zahteva izključitev vseh izdajalcev Dubčkove skupine, ki so jo predstavljali »revizionisti, oportunisti, nacionalisti in sionisti«. Kljub temu, da zgleđa na prvi pogled definicija zgolj nerazodna vrsta običajnih psokv, pa gre za jasen namig na različne skupine, v katere stalinistična skupina deli Dubčkove

pripadnike. Jasno je namreč, da prišteva med »revizioniste« Ota Sika, Vaculika, Hájeka in druge, med »oportuniste« zmerne pripadnike bivšega predsednika vlade Oldricha Černika in nekatere sedanje Husakove privržence, med »nacionaliste« samega Dubčka, Smrkovskega, Mikovo, Starja in druge, med »sioniste« po Brežnjevi definiciji) pa Kriegla, Vodsona, Goldstueckerja in druge.

BONN JE PROTESTIRAL V BEOGRADU

Pred kratkim je zahodnonemški veleposlanik izročil jugoslovanskemu zunanjemu ministrstvu v Beogradu noto v zvezi z afero Spiegelovega poročevalca Hansa Petra Rullmanna, ki so ga jugoslovanske oblasti aretirale, ker je baje prejemal tajne dokumente od nekega Jugoslavana; te pa je pošiljal dalje na Zahod. V tej noti bonnska vlada protestira, ker doslej še ni bilo mogoče priti v stik z aretiranim, ter da še ni mogla uporabiti svoje pravice v obrambo zahodnonemškega državljanca. V tej noti je še rečeno, da je zahodnonemško veleposlanništvo zaprosilo za dovoljenje obiska že štirikrat, a zaman.

Rullmanna so jugoslovanske oblasti aretirale pred dobrim mesecem. Po jugoslo-

vanskih zakonih preti Rullmannu za taka špionažna dejanja smrtna kazen. Zaradi tega opozarja jugoslovanska vlada tuje državljanke, ki žive v Jugoslaviji, naj bodo korektni in previdni.

DAJAN SVARI SOVJETSKE ZVEZE

Te dni je izraelski obrambni minister Moše Dajan posvaril Sovjetsko zvezo, ker oborožuje arabske države, zlasti Egipt z najmodernejšimi protiletalskimi raketami sovjetske vrste SAM 3. Te rakete postavljajo ponajveč ob Sueškem prekopu.

Moše Dajan, ki je govoril študentom v Tel Avivu, je izjavil, da bo Izrael nadaljeval z napadi na položaje ob Sueškem prekopu, da bi tako zagotovil varnost izraelskih meja. Izraelski obrambni minister je še dodal, da upa, da ob Sueškem prekopu ni nobenih sovjetskih vojakov, ker bi bil v tem primeru Izrael prisiljen napasti tudi nje.

ULBRICHOVO SVARILO

Vzhodnonemški državni predsednik in vodja partije Walter Ulbricht je zahteval od zahodnonemške vlade »jasnega odgovora« na vprašanje »vojne in miru«. V članku o Leninovih naukih, v moskovskem partijskem organu »Pravda«, svari Ulbricht bonnsko vlado, da naj nikdar ne nadaljuje z revanšistično politiko, ki meri na spremembo položaja po drugi svetovni vojni.

Vzhodni Berlin je nekaj tednov pred drugim srečanjem med zveznim kanclerjem

Brandtom in ministrskim predsednikom NDR Stophom (to naj bi bilo 21. maja v Kasslu; prvo srečanje pa je bilo 19. marca v Erfurtu) iznesel številne nove zahteve bonnski vladi.

V sličnih komentarjih zahtevata lista »Neues Deutschland« in »Ostberliner Zeitung« razpustitev raziskovalnega sosveta v notranjem ministrstvu. Nadalje obtožuje Vzhodni Berlin predsednika socialistične frakcije Wehnerja, češ da vodi politiko CDU/CSU, ki je že enkrat propadla.

ZOPET SOVJETSKI VELEPOSLANIK V PEKING

Sovjetska zveza bi rada poslala, po presledkih treh let, veleposlanika v Peking, kajti to mesto je že tri leta prazno. Kot poročajo iz diplomatskih krogov v Moskvi, je sovjetska vlada že imenovala za veleposlanika v Pekingu Wladimira Stepakova. Prejšnji sovjetski veleposlanik v Peking, Lapin, je Kitajsko zapustil leta 1967, ko je bila tam na višku kulturna revolucija.

Vodstvo kitajske komunistične partije se strinja z zmotnimi teorijami, ki so popolnoma nasprotne marksizmu-leninizmu. To je poročal moskovski časopis »Sovjetska Rusija«. Na Kitajskem imajo za največjega misleca vodjo partije Mao Ce Tunga, ki prekaša celo Karla Marksa in Lenina. Maova veda pa ni nič drugega kot nekaj odtenek »malomeščanske ideologije«, katere glavni znak je »oportunizem«.

Ves svet je z zaprepačenjem spremljal negotovo usodo treh ameriških kozmonavtov (V našem listu smo poročali o neuspešnem poletu »Apolla 13« na Luno). Po osemindesetih urah boja med življenjem in smrtjo je v petek, ob 19.07 vesoljec uspel prisilni pristanek na Pacifiku. Na sliki junaki-vesoljci: Fred Hais, Jim Lovell in John Swigert (od leve). Tako se je srečno končala največja vesoljska pustolovščina v zgodovini vesoljskih poletov.

TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — KOMENTAR — TEDENSKO OGLEDALO

Oboroževanje in razorožitev

Na Dunaju je te dni zasedanje SALT med zastopniki obeh velikanov SZ in ZDA. Namen je omejitev blaznega oboroževanja. Ta tekma je trenutno najdražje početje na svetu. Obe državi zlijeta v proizvodnjo morilnih sredstev več denarja kot za druge namene. Vzrok za oboroževanje je baje strašna skrb za lastno varnost, za ohranitev svobode in napredka. Strah za vodilno mesto na svetu ali vsaj v lastni politični zvezi. Potem seveda še strah pred drugimi neprijetnimi tekmeči, ki dvigajo čedalje drznejše in vse bolj samozavestno svoje grebene. Ob vsem tem se tudi ne sme pozabiti ali prezreti dejstvo, da bo ta oboroževalna tekma še bolj stopnjevala strah, nezaupanje in nevarnost vojske na svetu, po drugi strani pa ukradla ogromna sredstva in sile, ki bi se lahko uporabile v druge, bolj smiselne namene.

Oboroževanje velikih

Vojaške zakladnice ZDA in SZ (Sovjetske zveze) so že natrpane do zadnjega kotička. Ker pa je dandanes orožje že koj spet zastarelo, proizvajajo brite glave po naročilu raznih voditeljev vselej nova orožja, izpopolnjena v ustražovalnem in moralnem učinku; racionalizacija morije. Skladišča pa je tudi treba izprazniti. Zastarelo orožje gre kot vojaška in dobrodelna pomoč v druge države.

Ze julija 1963 so sklenile atomske sile ZDA, SZ in Velika Britanija pogodbo o prepovedi atomskih poskusov v atmosferi. Ta pogodba je seveda prinesla prednost SZ, ki je nekaj časa poprej v velikanskih atomskih poskusih v Sibiriji preizkusila moč in lastnosti svojih atomskih in vodikovih zakladov. Pogodbo je že medtem podpisala cela vrsta držav. Sledila je še pogodba o omejitvi atomskega oboroževanja na svetu. Tudi to so podpisale razne države, čeprav zatrjujejo tako imenovani nimaniči, da prinaša njim samo obveznosti, ne pa nobenih pravic in ugodnosti. Nista pa se med drugimi pridružili ne Francija ne Kitajska, ki se je povzpela v tretjo atomsko silo na svetu. S splošno prepovedjo atomskih poskusov v atmosferi so zaenkrat tudi zaprti vrata atomskim eksplozijam v mirovne namene, kot npr. za gradnjo prekopov in dr. Poleg atomskega in vodikovega orožja pa grozi tudi nevarnost od biološkega (npr. plini) in kemičnega. Ravno kemično orožje so izpopolnili Amerikanci v južnovzhodni Aziji, kjer so zaradi boljše kontrole nad sovražnikom uničili cele predele pragozdov.

Eden najbolj dragih členov v dolgi verigi oboroževanja je tako imenovani protiraketni sistem. Tudi tu ima SZ prednost pred Ameriko. Raketna skladišča so natrpna v obeh državah približno v enaki meri. Ne smemo prezreti tudi ogromnih zalog konvencionalnega orožja.

... in malih

Moskovska Pravda je nedavno zapisala, da hoče SZ skleniti z ZDA uspešno pogodbo o omejitvi strateškega oboroževanja. Tudi ZDA so izrazile nekaj podobnega. Upati je, da se bodo ti pogovori, ki so se začeli lani v Helsinkih na Finskem, konec koncev le končali uspešno. Razorožitvena konferenca v Ženevi je postala itak že predmet posmeha. Veliko se tam govori in sklepa, le sklene se bore malo.

Mnogim državam pa taki pogovori o omejitvi oboroževanja ne spadajo prav v načrt. Prenapeti nacionalizem, pretirana prestižna miselnost jih sili h koritu orožja. Razen nekaterih evropskih držav so tu pravi vzor države in države tretjega sveta, Latinske Amerike, Afrike, Azije. Treba se je oborožiti do zob, treba je utrditi vladavino, treba je streti notranjega in zunanjega sovražnika. Treba je še to in ono. Medsebojni bojni spopadi so živa, zgovorna priča. Vojska v južnovzhodni Aziji, barbarsko klanje Vietnamcev v Kambodži (vzroki naj so taki ali taki, le kje je mednarodna ustanova, ki bo preprečila uboje ob Mekongu!), verski in prestižni boji med Pakistanci in Indijci (zdaj so se umaknili bolj v notranjedržavni okvir), oboroževanje in bojna blaznost na Kitajskem (ki se je v Sinkiang, Tibetu in drugod izkazala kot prvovrstna kolonialna in imperialistična sila), pokoli manjšin v arabskem svetu (med Kurdi in Irakom so sklenili premirje, mogoče bo trajalo nekaj časa; zatiranje črncev v »naprednem« Sudanu, Berberjev v

Alžiriji), boji med Arabci samimi, sveta vojna proti Izraelu, državljanski boji v raznih afriških državah, boji med njimi (Biafro je naš kulturni in civilizirani svet že pozabil, kdo pa še govori o premagancu) zatiranje narodnih gibanj v kolonijah povsod po svetu (tudi v Evropi). Lahko gledamo v tretji svet, lahko tudi ostanemo v Evropi in Ameriki.

Prva skrb je menda orožje, ki je pravo čarovniško sredstvo proti vsem boleznim v državi. Če mi napredka, je treba poiskati krivca. Ta je ali v opoziciji ali izven države. Vrstijo se državni udari, današnji junaki so jutni mogoče že najbolj ogabni zločinci. Vojska pa vzdržuje red in ureja. Orožje prihaja od razvitih držav, iz Evrope, Amerike (kajti denar ne smrdi), seveda le v samobrambne namene, kot se tako lepo bere in reče. Razne male države hočejo delati politiko svetovne sile. Zgovoren primer je Egipt. Revščine in nalezljivih bolezni, ki tarejo prebivalstvo, pač ne smemo videti. Lahko pregledamo vrsto vseh držav tretjega sveta, pa tudi nekaterih v Evropi, in bomo videli, koliko denarja gre v orožje in propagando, a samo koliko za napredek in blaginjo ljudstva.

Vse to seveda ostane le prazno pisanje in brezuspešno kazanje s prstom, dokler velike vplivne države ne bodo dale drugega zgleđa, a še potem je dvomno, če se bodo nekatere dežele spoprijaznile z manj uniformiranimi problemi kot je oboroževanje. Mogoče je konferenca SALT uspešen začetek.

Jože Wakounig

Ljubljanska Opera v Celovcu

Ob gostovanju umetnikov — opernih pevcev Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, ki bodo uprizorili v nedeljo, ob 19,30 zvečer, v celovškem Mestnem gledališču Čajkovskega opero „Pikovovo damo“, ne bo napak, če seznanimo po tej poti cenjene bralce, zlasti še ljubitelje operne umetnosti, z ruskim komponistom Petrom Iljičem Čajkovskim, nato pa še s kratko vsebino njegovega dela „Pikove dame“.

Ruski komponist Peter Iljič Čajkovski se je rodil 7. maja leta 1840 v Votkinsku. Ker so bili njegovi starši — oče je bil direktor rudnika na Uralu — dobro situirani, so malega Petra kar najbolj solidno vzgajali. Poskrbeli so mu splošno in glasbeno vzgojo. Toda mali dečko ni kazal preveč zanimanja za glasbeno umetnost. Po maturi se je Peter Iljič odločil za pravo. S 23 leti, ko je bil že v službi na pravosodnem ministrstvu, je začutil silno željo po glasbi. Vpisal se je na petrograjski konservatorij in postal učenec slavnega pianista in komponista Antona Rubinstejna. Toda ko je po diplomskem koncertu zapuščal glasbeni študij, ga je kritika raztrgala, češ da je kot komponist »nesposoben«.

Čajkovski pa ni bil Wagnerjeve narave, da bi se spopadel s kritiko in miljejem, ki ga je hotela že v začetku onemogočiti. Z vsa dušo in srcem se je lotil dela: neumomno je komponiral in predaval na moskovskem konservatoriju. Tam je vzdržal samo do leta 1878. Umaknil se je v samoto ter svoboden — finančno ni imel skrbi, saj ga je podpirala baronica von Meck — ustvarjal svojo glasbo. Poleg šestih simfonij, koncertov, baletov, pesmi, romanc in številnih komonih skladb je Čajkovski napisal tudi deset opernih del. Od teh se v zapadnem svetu igrajo le njegovi najbolj znani stvaritvi, in sicer »Evgenij Onjegin« in »Pikova dama«.

Komponistova podoba Petra Iljiča Čajkovskega je bila dolga leta sporna. Šele dandanes, ko so se strasti pomirile, je jasno, da je tudi evropska smer ruske kompozicijske dejavnosti XIX. stoletja prispevala k razvoju in ugledu ruske glasbe: pri Čajkovskem se srečujeta Vzhod in Zapad, brutalnost in uglajenost, silna eruptivnost in kultiviranost. Zgoraj smo zapisali, da je bil Čajkovski učenec Antona Rubinstejna.

Slovenski lutkarji so bili v Nemčiji

Pravkar so se vrnili iz Zahodne Nemčije slovenski lutkarji iz Dravelj pri Ljubljani. Povabil jih je Nemški inštitut za lutkarstvo v Bochumu. Člani lutkovnega gledališča Dravljije so sodelovali na mednarodnem lutkovnem festivalu »Meister der Puppen-spiele« (od 8. do 13. aprila). Slovenski lutkarji so uprizorili igro L. Feldka »Fidl Fadl«. Tam se je zbrala elita evropskih poklicnih lutkovnih gledališč. Po festivalu pa so šli še na sedemdnevno turnejo po zahodnonemških mestih.

Predstavo »Fidl Fadl« je s pomočjo glasbe dr. Urbana Kodra oblikoval v miniaturnem musical režiser Edo Majaron, osnutke za lutke je izdelala akademska slikarka Agata Freyer Majaron.

Faksimiliranje prve slovenske knjige

Pred kratkim sta se mudila na Dunaju prof. Alfonz Gspan, urednik zbirke faksimilov »Monumenta litterarum slovenicarum«, ki jo izdaja Mladinska knjiga, ter Mratin Žnidaršič, predstavnik te založbe. Njuna naloga je bila, da izposlujeta dovoljenje za faksimiliranje prve slovenske knjige, »Trubarjevoga katekizma« iz leta 1551, katerega edini izvod je na Dunaju. Direktor dunajske nacionalne knjižnice dr. Rudolf Fiedler je pokazal izredno razumevanje za želje Slovencev — zgoraj imenovana sta dosegla tam še več kot sta pričakovala.

»Trubarjev katekizem«, edini znani izvod, bodo v laboratoriju tamkajšnje knjižnice razvezali in prefotografirali, hkrati pa je vodstvo dunajske nacionalne knjižnice obljubilo, da bo posodilo svoj izvod razstavi, ki jo bodo ob izidu faksimila jeseni priredili v Ljubljani. Kot se dogovarjajo pri založbi Mladinske knjige, bodo tedaj razstavili slovenske faksimile, začeti s rokopisom »Prešernovih poezij« iz leta 1900.

Zato se ni čuditi, če je gradil svoje stvaritve po njegovem vzoru, na tradiciji evropske klasike in romantike; na ljudsko umetnost se je naslanjal bolj formalno, zunanje, zaradi barve. A navkljub vsemu temu je prenekatero njegovo delo prežeto z rusko dušo, s pravim ruskim čustvom.

Poleg simfonične je Čajkovski mojster tudi odrske glasbe. Pretresljiva je na primer fantastika »Pikove dame«, čudovit je lirizem »Evgenija Onjegina«.

Vsebinska opre »PIKOVE DAME«

I. dejanje: Herman izve šele iz pripovedovanja kneza Jeleckega, da je zaljubljen v Lizo, vnukinjo stare grofice, ki je spoznala skrivnost dohivanja pri kartah. Liza se je zaročila z Jeleckim. Ker tudi Liza ljubi oficirja Hermana, se mu prepusti ob prvem srečanju, čeravno je zaročena z Jeleckim.

„Teden avstrijske znanosti,“ v Jugoslaviji

Avstrijski znanstveniki predavali v Ljubljani

Avstrijsko društvo za zunanjo politiko in mednarodne odnose je priredilo od 13. do 18. aprila v Jugoslaviji, in sicer v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, »Teden avstrijske znanosti«.

V okviru teh prireditvev so predavali jugoslovanskim kolegom avstrijski znanstveniki iz raznovrstnih strokovnih področij. Poleg predavanj se je razvila med njimi živahna debata o različnih znanstvenih problemih.

Avstrijski generalni konzul v Ljubljani dr. Heinrich Riesenfeld, ki ima največ zaslug za uresničitev »Teda avstrijske znanosti« v Jugoslaviji, je priredil ob začetku (13. aprila) te pomembne znanstvene manifestacije v generalnem konzulatu v Ljub-

II. dejanje: Herman se trudi, da bi pri kartah priigrjal, a se mu ne posreči. Zaradi tega se odloči, da bo grofici iztrgal skrivnost.

S ključem, ki ga je dobil od Lize, se prikrade v groficihino sobo. Grofica se brani, da bi Hermanu izdala skrivnost, klicati hoče na pomoč, a omaga in se mrtva zgrudi na tla. Ko priteče v sobo Liza, ji Herman prizna vse. Liza je razočarana nad ljubimcem in pretrga razmerje z njm.

III. dejanje: Liza se kesa svojega koraka, zato odide v vojašnico k Hermanu, da bi se z njim dogovorila za sestanek. Blizu se polnoč in Liza vznemirjena čaka Hermana. Ko ta pride, se dogovorita za beg; pred tem pa hoče Herman dobiti pri prijateljih denar. Liza — v prepričanju, da je izgubil razum, saj drugače ne bi tako stekel od nje — se vrže v Nevo. Herman pa medtem stavi na karte, ki jih je v blodnjah spoznal kot prave in zadene ogromno vsoto. Ves iz sebe nori s prijatelji, dokler se z lastnim revolverjem ne ustrelji. B. L.

zovalem smislu za obe strani zelo zanimivo mesto.

Veliko pozornost sta vzbudili v Ljubljani predavanji dunajskih znanstvenikov, profesorjev dr. Hansa Tuppyja in dr. Michaela Higatsbergerja v atomskem inštitutu »Jozefa Štefana«. Prof. dr. Hans Tuppy, predsednik biokemičnega inštituta dunajske medicinske fakultete, je govoril o raziskovanju na področju molekularne biologije, medtem ko je dr. Michael Higatsberger, vodja avstrijskega atomskega inštituta, predaval o najnovejših dognanjih spektroskopskih in jedrsko-fizikalnih raziskovanj v avstrijskem atomskem reaktorju Seibersdorfu.

Zanimanje je vzbudilo tudi predavanje salzburškega profesorja dr. Friedricha

Dr. Heinrich Riesenfeld (v sredini) je sprejel avstrijske znanstvenike in najvišje predstavnike slovenskega kulturnega življenja. Na levi poleg avstrijskega konzula ministra Bohanec, na desni nestor slovenskih umetnostnih zgodovinarjev prof. dr. Franc Stele in predsednik Akademije znanosti in umetnosti dr. Josip Vidmar. Cisto na levi rektor dunajske tehnične visoke šole dr. R. Wurzer.

ljani svečan sprejem za avstrijske in jugoslovanske znanstvenike.

S slovenske strani so se sprejema udeležili predsednik parlamentarne zbornice dr. Koren, minister za kulturo in prosveto Bohanec, predsednik Akademije znanosti in umetnosti dr. Josip Vidmar, rektor ljubljanske univerze prof. dr. Modic ter predsedniki znanstvenih ustanov in inštitutov.

Deset profesorjev dunajske in salzburške univerze so dva dni predavali (13. in 14. aprila) v Ljubljani, in sicer v Narodnem muzeju, na fakultetah univerze, v inštitutu za urbanistiko in v inštitutu »Jozefa Štefana«.

Prireditvev so omogočili z avstrijske strani prosvetno in zunanje ministrstvo in zvezne dežele: Koroška, Štajerska in Gradiščanska, kakor tudi znanstvena akademija. Z jugoslovanske pa so znanstveni teden podprle najvišje javne in znanstvene ustanove.

Glavni tajnik avstrijskega društva za zunanjo politiko in mednarodne odnose dr. Wolfgang Strasser, v ostalem po rodu Korošec, je sestavil izbran znanstveni program. Že na tiskovni konferenci par dni pred pričetkom prireditve, je poudaril, da vrsta predavanj gotovo ne bo ostala brez trajnejšega odmeva na nadaljnje tesnejše stike med znanstveniki in inštitucijami obeh dežel. Prireditve »Teda avstrijske znanosti« pomeni tudi odpiranje v še bolj odprto mednarodno znanstveno delovanje, ki pa brez neposrednih stikov ne more zaživeti. Dr. Strasser se je na koncu opravičil, ker je moralo njegovo društvo omejiti izbor jugoslovanskih mest, hkrati pa izrazil upanje, da bo že naslednja prireditve te vrste obiskala tudi Maribor, ki je v pove-

SLOVENC

doma in po svetu

† Učitelj Ivan Dimnik

Pred tremi tedni je v Ljubljani v dvainosemdesetem letu starosti umrl vseobče znan slovenski šolnik Ivan Dimnik. Pokojni Ivan Dimnik spada med tiste slovenske učitelje, ki so v času med obema vojnama odigrali pomembno vlogo v razvoju slovenskega šolstva; a zlasti v učiteljski organizaciji Slovenije.

Učiteljsko pot je nastopil 1908 v Ljubljani. Od leta 1913 do konca I. svetovne vojne je služboval na Ciril-Methodovi šoli v Trstu, pozneje je bil na pomožni šoli v Ljubljani kot učitelj, kasneje kot upravitelj. Leta 1919 je postal urednik lista »Učiteljskega tovariša« (urejeval do 1931). Potem so ga izvolili za predsednika učiteljske organizacije Slovenije. Leta 1926 je sodeloval pri uveljavitvi deklaracije slovenskega učiteljstva, ki je vodila k popolni osamosvojitvi slovenske učiteljske organizacije, njeni izločitvi izpod strankarsko-političnih vplivov in k združitvi slovenskega učiteljstva v enotno stanovsko organizacijo.

Ivan Dimnik se je ukvarjal tudi s časnikarskim delom. Njegove članke, pedagoške študije in šolsko-organizacijske razprave zasledimo v Učiteljskem tovarišu, Popotniku, Narodni prosveti, Glasu nedužnih in drugod. Pomembna za tiste čase je bila njegova razprava »Razdelitev države v kulturno-prosvetne oblasti — šolstvo in učiteljstvo«.

Po drugi vojni je še deset let po upokojitvi delal v zveznem zavodu za statistiko v Beogradu. Iz te dobe so njegove študije o metodoloških in organizacijskih delih statistike šolstva, prosvete in kulture. V letih 1958 do 1960 je kot izvedenec v zvezni skupščini vodil skupino za izdelavo statistične analitične dokumentacije za reformo višjih in visokih šol.

† M. Andreina Treven

Prav pred veliko nočjo so pokopali v uršulinski grobnici v Koprivi pri Krminu m. Andreina Treven, doma iz Idrije. Ko je stopila v uršulinski red v Gorici, se je hitro uveljavila s svojimi zmožnostmi, zlasti v glasbi, slikanju in gospodinjstvu. Nekaj časa je bila tudi voditeljica novink. Sv. kongregacija za redovnike jo je zaradi izrednih sposobnosti poslala za nekaj let v neki drugi red, da je tam uredila disciplinske in gospodarske zadeve. Na stara leta se je povsem posvetila molitvi in žrtvovanju za bližnjega, saj je zadnja leta hodila le z berglami.

Joža Horvat Jaki v galeriji »Grafični kolektiv«

V beograjski galeriji »Grafični kolektiv« razstavlja slovenski slikar Joža Horvat Jaki. Za to razstavo je pripravil izbor novejših grafik. Ob razstavi, ki je vzbudila v Beogradu živahno zanimanje, je izšel tudi manjši katalog z besedo Zorana Kržišnika, razmatelja Moderne galerije v Ljubljani.

Novomašnik Lojze Snoj

Na predvečer cvetne nedelje je nadškof dr. Jože Pogačnik podelil mašniško posvečenje Lojzetu Snoju v svetišču Marije Pomočnice na Rakovniku v Ljubljani. Novomašnik je Ljubljčan in študira v Turinu. Na cvetno nedeljo je imel slovesnost nove maše.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

ČETRTEK, 23. aprila, ob 19.30: Giacomo Puccini: Gianni Schicchi (opera v enem dejanju); Gian Carlo Menotti: Medij (opera v enem dejanju). Ker sta to le enodejanski operi, jih bodo uprizorili v enem večeru — premiera. — PETEK, 24. aprila, ob 19.30 Frederick Loewe: My Fair Lady (musical). — SOBOTA, 25. aprila, ob 19.30: Gianni Schicchi in Medij. — NEDELJA, 26. aprila, ob 19.30 Peter Iljič Čajkovski: Pikova dama (opera). Gostovanje slovenskega opernega gledališča iz Ljubljane. — TOREK, 28. aprila, ob 19.30: My Fair Lady. — SREDA, 29. aprila, ob 19.30 Gianni Schicchi in Medij. — ČETRTEK, 30. aprila, ob 19.30 Kurt Weill: Vzpon in propad mesta Mahagonnyja (Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny) — glasbeno, gledališče.

Med ljudmi »s kariero« umirajo najhitreje (in ne samo v Ameriki) novinarji, za njimi pa književniki. Smrtnost med njimi je za 30 odstotkov nad povprečno smrtnostjo vseh oseb »s kariero«.

DOBRLA VES — KOKJE (Odhod Cundrove mame)

Vedno je bila skromna, tiha in ponižna, nikdar ni silila v ospredje. Tako je tudi odšla Cundrova mama od nas brez slovesa, brez dolge bolezn, v 82. letu starosti. Njeno življenjsko geslo je bilo vedno »moli in delaj«; v tem se je tudi izžepala do kraja. Ko se je na veliko soboto pred veliko nočjo začel delopust, je tudi ona odšla na večni delopust. Leta 1968 je še praznovala 50-letnico svoje poroke. Otroci, vnuki so ji podarili cvetja, zapeli so ji in čestitali, zdaj pa so se zbrali ob njeni krsti, da bi ji izrekli zahvalo za vse, kar je zanje storila in predvsem za to, kar jim je bila.

Kako je bila rajna spoštovana, je najbolj pokazal veličasten pogreb na velikonočni ponedeljek popoldne. Sv. mašo je daroval njen duhovni sin g. Poldej Zunder, ki se je tudi pri hiši žalostno zahvalil Cundrovi mami v svojem lastnem imenu in v imenu vseh Cundrovih domačih. Cerkveni pevci so zapeli na domu ganljivo žalostinko »mami se poslavljaj«. Na grobu ji je g. prošt izrekel trojno zahvalo: 1. zahvalo za lep zgled krščanskega življenja, 2. za vzorno vzgojo otrok in vnukov in 3. da je bila vestna molivka rožnenske bratovščine. Da bi bila še zaj v nebesih priprošnjica in molivka za vso dobrosloško farol Za nas bo vesela velikonočna Aleluja kmalu utihnila, a ona jo bo v nebesih vekomaj prepevala. Nato so pevci še zapeli tisto prelepo pesem »Jaz sem vstajenje in življenje«. Vsem duhovnikom, pevcem in vsem obilnim pogrebcom, ki so za rajno molili, naj bo po tej poti izrečen prisrčen »Bog plačaja«.

LOČE

Ogledalo naše kulturnosti

»Ob večerni uri« smo se zbrali 4. aprila v kulturnem domu v Ločah, da bi se naužili slovenske pesmi in se nasmejali ob podjunskih spakah, ki so nam predstavili igro »Hodla de Bodla«. Najprej so nas s svojo pesmijo osrečili pevci, ki so pri nas znani pod imenom Baški fantje, pod vodstvom Semija Triebniga.

Ne najdem besed, ki bi mogle izraziti čustvo poslušalca, ki je z odprtimi očmi in ušesi sledil omamljajoči pesmi in ubranim glasovom baškega slavčka.

Semij je glasbeni samouk, ki s spretno roko že dolga leta vodi trohico fantov — oziroma mož — in dobro ve, kakšnih pesmi si želi naše ljudstvo. Tako je zbor v baški okolici zelo priljubljen; le škoda, da se preveč drži domačih oboževalcev in ne porajša s svojimi glasovi tudi po ostali Koroski ter z njimi osveži čut po lepi koroski pesmi.

Dvorana ni bila »nabito polna« (kot sem to bral pred kratkim v Vestniku, ki je poročal o gostovanju Mariborčanov v Šentjanžu, čeprav poslušalci niso bili tako gosto natlačeni. Vprašam poročalca: komu naj služi tako očitno potvarjanje dejstev?, niti polna ni bila, niti sedeži niso bili zasedeni. Piši in govori: 145 ljudi.

Kje ste bili ostali »Slovinci«? Kje ste bili vi, ki se ob raznih sestankih in srečanjih šopirite, kjer vrtite jezike, da se mora človek kar čuditi, kako namazane imate? Ali se vaši jeziki ne utrudijo?

Svetoval bi vam, da bi si kupili bombone, ki jih prodajajo naše lekarnice. Ti bomboni imajo tri prednosti: so zelo okusni, preplavijo bolnike z valom idej, mu omeščajo jezik, tako da bruhla same visokoteče misli.

Tako boste vaše slovenstvo obesili zlahka na še višjo bandero, in začasa volitev ne boste imeli nikakršnih težav: radovoljno vas bodo postavljali na prva mesta.

Kako prav je zapisal Cankar, da človek obrajta omleto šele na krožniku. Omleto je simbol naše kulturnosti; kjer je ni, si zno-va pomagamo s svojim jezikom: pot je predolga, stvar me ne zanima, nimam pravega veselja, nimam časa, grem raje na Kärntner Heimatabend ipd. Tako si izmislimo lepo lestvico izgovorov, za katerimi hočemo skriti svojo nekulturnost.

OBČINSKE VOLITVE V ROZSKU

V rožškem občinskem svetu smo Slovenci v tej dobi zastopani z dvema mandatom. Tudi topot smo se odločili za lastno kandidaturu, saj vemo, da more naš človek najbolje zastopati interese naših občanov. Občina, ki je bila povečana že pred zadnjimi občinskimi volitvami, pozna kar dosti komunalnih problemov, ki nastajajo seveda tudi v zvezi z gradnjo rožeške elektrarne in s tem v zvezi z zajezitvijo Drave.

Koroška in Južna Tirolska sta zapeli

V nedeljo smo doživeli izreden pevski koncert, ki sta ga priredila skupno dekliški pevski zbor južnotirolskih dijakinij seminarja otroških vrtnaric iz Bozna pod vodstvom prof. Herberta Paulmichla in dijaški mešani zbor Slovenske gimnazije v Celovcu, pevovodja prof. dr. France Cigan.

V prvem delu sta oba zbora pela umetne, v drugem pa narodne pesmi. Tako nam je zbor nemških dijakinij zapel najprej šest umetnih pesmi, slovenski dijaški zbor pa pet, medtem ko je po odmoru naš izbrani zbor zapel sedem, zbor južnotirolskih vrtnaric pa devet narodnih pesmi.

Koncert je dosegel v umetniškem oziru visoko raven. Oba mladinska zbora sta nam nudila prvovrstno umetnost, saj sta zapela pesem vsak svojega naroda; torej tisto pesem, ki je eno izmed najbolj učinkovitih sredstev, da more manjšina ohraniti svojo narodnost.

Petje južnotirolskih otroških vrtnaric (60 po številu) je pokazalo, da je prof. Paulmichl svoje pevke dobro pripravil, saj je zbor zvenel lepo izenačeno, ima tudi odlič-

ne glasove. V podajanju pevčkov slovenske gimnazije pa se pozna večje in eksaktno delo dr. Franceta Cigana.

Pred začetkom koncerta je ravnatelj slovenske gimnazije dr. Pavle Zablatnik pozdravil častne goste in ostalo občinstvo, hkrati se je zahvalil deželnemu glavarju Simi, ker je dal na voljo dvorano zastoj, celovškemu županu Ausserwinklerju pa za povabilo južnotirolskih pevč. Okrajni šolski nadzornik Rudi Vouk je zaželel v imenu poslevoedečega predsednika deželnega šolskega sveta in v svojem imenu prireditvi lep uspeh.

To pevsko srečanje dveh temeljno različnih zborov, in sicer nemške narodnostne skupine iz Italije in slovenske avstrijske narodnostne skupine na Koroskem je izredno važnega pomena za gojitev prijateljskega sodelovanja med manjšinami. Med občinstvom smo pogrešali nemških sodeželanov!

Poslušalci so nagrajevali nastopajoče s toplimi aplavzi. B. L.

Spoštovani volivci pliberške občine

Pred šestimi leti smo predložili v posebnem letaku naš program in vas prosili za vaš glas.

415 volivcev nam je zaupalo svoje glasove. Dobili smo tri zastopnike v občinski odbor. Socialisti so dobili 7, ljudska stranka 6, svobodnjaki pa enega odbornika.

Nobena stranka ni imela dovolj moči, da bi si sama mogla izvoliti župana. Ker mi naših glasov nismo nikomur pridjali, je postal kandidat najmočnejše stranke župan.

Nosilec naše liste Mirko Kumer je postal 1. namestnik župana. Vsak drugi terek je imel na občini kot kmetijski referent uradni dan. Pomagal je občanom, predvsem kmetom z nasveti v davčnih in pokojninskih zadevah. Pa tudi v drugih potrebah so se obračali nanj.

Odbornik Ignaz Domej je bil izvoljen v gradbeni odbor, postal je predsednik odbora za poravnavo sporov in marsikje dosegel brez sodnije pomiritev. Deloval je v tržnem odboru in privabil mnogo sejmarjev iz sosednje Mežiške doline.

Naš odbornik Anej Kolečnik pa je postal mestni svetnik.

Naši zastopniki so bili vedno za mir in splošno blaginjo vseh občanov.

Hočemo tudi v bodoče enako močno zastopstvo. Zato bomo volili »OBČINSKO VOLIVNO SKUPNOST« — LISTA 4.

Tudi v Pliberku bomo nadaljevali z občinskim delom

Občinski očetje so sklenili, da povabijo pred vsako občinsko sejo zaupnike na posvetovanje o našem zadržanju na sejah (dnevni red).

Pred šestimi leti smo izdali načrt za naše delo v občinskem odboru.

Glavne točke so bile:

Dosegli smo priznanje naših krajev za »področje v razvoju« in vsestransko pomoč. Zato bomo dobili ustrezne podpore za ustanovitev novih podjetij (komunalni kredit). Dosegli smo enakopravnost obeh narodnosti v občini in mirno sožitje med vsemi. Dosegli smo pomiritev. Poleg nemščine se lahko uporablja v občinskem uradu tudi slovenščina.

Vsestranski ukrepi občine pomagajo kmetom, posebno pa gorskim kmetom, na poti gospodarske preusmeritve; zlasti povečanje strojnega parka deželne kmetijske strojne postaje, nakup prvovrstnih plemenjakov in škropilnic za varstvo rastlin.

Tudi v gorah vidimo boljšo živino, novo gradnjo hlevov in stanovanj. Skrb za prevoznost gorskih potov omogoča napredek. Strojni park vsebuje moderne sejalnice, sod za gnojnico, velik plug in traktor za podiranje koruznice. Za nakup škropilnic smo dobili denarno pomoč.

Zboljšali in asfaltirali smo ceste v občini in pomagali pri gradnji novih poti do gorjancev. Gorjancem so dovažali gramoz, v dolini so asfaltirali poti v Replje, Vogrče, Rinkole, v Čirkovčah in Libučah. Napravili so novo pot na Rute in več novih cest v nova naselja v Pliberku in Nonči vesi. Napeljali so vodovod v Grablje,

Borovje, Šmarjeto, Senčni kraj in Rute pri Rinkolah. Povsod teče voda z občinsko pomočjo.

Za dokončno elektrifikacijo kmetij je pripomogel desetodstotni prispevek k stroškom napeljave.

Izpolnili smo gradnjo šole v Šmarjeti, popravila pa se je v Vogrčah.

Dobili smo javne telefone v vse vasi občine. Napeljali so ga tudi v Komel, Dob, Šmarjeto.

Za stalna delovna mesta smo privabili tvrdke Štefica, Moserja in Jescha in se še trudimo. Trudimo se za vsestransko pospeševanje gostinstva in obrti za turizem. O tem pričajo: sedežnica na Peco, vlečnica na Libič, in renoviranje javnega kopaljšča. Prevažamo šolarje iz oddaljenih vasi v glavno šolo v Pliberk; letos se že vozijo iz vseh krajev, razen iz Šmarjete, ki pride jeseni tudi na vrsto.

Pospešujemo kulturo v prosv. društvih. Nabiramo prispevke za popravo znamenj na kažipotih in cerkva: Replje, Brege, farna in evangelijska cerkev; prispevke tudi za podružnice. Seveda so nastale medtem nove potrebe in tudi v prihodnosti ne bo časa počivati. Hočemo asfaltirati še preostale ceste v občini: na Komel, v Šmarjeto, na Brege, na Rute, k Sv. Luciji, spodnje Vogrče in Rinkole ter Senčni kraj; delajo se nova pota v nastalih naseljih Pliberka in Nonči vesi in Drveški vesi; regulirajo bistriški in libuški potok.

Prizadevali si bomo, da napravijo prevoz na pot čez Vogrško goro, da bo olajšana pot rinkolskim šolarjem v Vogrče.

Naš kmetijski referent, podžupan Črčej, je bil navzoč vsak drugi terek v občinski pisarni. Pomagal je občanom z nasveti v davčnih in pokojninskih zadevah in jim izpolnil tozadavne tiskovine. To je pripravljeno storiti tudi v bodoče, če nas boste volivci podpirali z glasovi.

Naš podrobni delovni načrt objavimo v naslednjih številkah.

(Predzadnja seja sedanjega občinskega odbora)

Občinski očetje so se dne 9. aprila zbrali, da rešijo še nekaj zadev, preden jim poteče doba.

Najprej so sklenili, da obravnavajo dnevni red odloženo prošnjo vodne skupnosti v Grabljah—Belšaku za prispevek k stroškom gradnje, nato so prešli na dnevni red.

Na priporočilo gradbenega odbora poveča občinski odbor površino zemljišča, ki ga kupujeta Visočnikova hčerka in njen mož Prisinger, od sedem tisoč na deset tisoč kvadratnih metrov. Kupca mislita tam zgraditi tovarno za usnjene rokavice in zaposlovati 50 delavk.

Cestna uprava noče dati nameravani tovarni dohoda s ceste, ki vodi iz Pliberka v Lobot. Zahteva od občine sklep, da bo ta zgradila za tovarno posebno občinsko cesto, od glavne ceste v notranjost stavbišč. V ta namen bo morala občina odkupiti od mejašev pas zemlje. Če bi je ne hoteli prosto prodati, jo lahko občina za svoj namen tudi razlasti. Ker pa beseda razla-

Pridite in se prepričajte na lastne oči, da se v gospodinjski šoli lahko marsikaj nauči.

Zato Vas prisrčno

VABIMO

v nedeljo, 3. maja 1970,

na razstavno in zaključno prireditev Prireditev bo ob 2. uri in ob pol osmih letos prvič v domači dvorani.

Gojenke obeh gospodinjskih šol šolskih sester v št. Jakobu

stitev nikomur ne prija, se ta točka preloži. Mestni svetnik Mihev se bo trudil, da bo dobil za svojo sestro dohod naravnost iz glavne ceste.

S posestnikom Radarjem zamenja občina nekaj zemlje ob teniškem igrišču. Kar jo dobi Rader več, jo plača po 65 šil. za kvadratni meter.

Gospa Rozalija Merva ima že čez 25 let na občinski zemlji zgrajeno hišo in ograjen vrt. Na predlog Domeja ji občina to zemljo sedaj proda. Občinski odborniki ji znižajo ceno od 40 na 30 šil. za kvadratni meter in ji nudijo še plačilne olajšave.

V Libučah bodo dogradili nov gasilski dom. Občina kupi bivši Slaničev hlev z dvoriščem vred za 43.000 šil. Hlev bodo porušili in tam gradili.

Letos bodo gradili vodovod h Božjemu grobu in Vidro ves. Zato rabijo okoli 3.000 metrov cevi. Večje cevi do 20 centimetrov premera bodo napeljali iz Pliberka do Nonče vesi; te bodo iz durita. Ostale, 15 centimetrov močne, pa iz plastike. Dobavila jih bo tvrdka »Tekum« iz Celovca. Cevi bodo stale okoli 380 tisoč šilingov.

Sklene se dodatni izredni proračun za tankovski gasilni avtomobil, ki bo stal 765 tisoč šil. Plačali ga bodo s pomočjo deželnih podpor in posojila.

Trgovca Leopold Lakonig in Franc Kraut sta prevzela od svojih staršev trgovino. Zato rabita dovoljenje za prodajo žganih pijač: se priporoči.

Bratje Kuehs bi radi izposojevali avtomobile. Dovoljenje se priporoči.

Za pse se bo pobiralo, kot doslej, 10 šilingov takse.

Občinski lov se da v najem domačim lovcom za dobo 10 let.

Vodni skupnosti Grablje—Belšak se zviša pomoč na 150.000 šil. Po končanih delih bo občina prevzela to vodo in plačala še ostali primanjkljaj. Odjemalci vode ga bodo odplačevali v obliki vodne pristojbine.

Pri zadnji občinski seji bodo odobrili letni obračun, potem se bodo občinski odborniki slikali za spomin na poslovno dobo 1964-70.

Dne 26. 4. pa upamo, da bodo dali volivci našim odbornikom ponovno zaupanje!

ŠENTJAKOBSKI OBČANI, POZOR!

V nedeljo, 26. aprila, volite svoje občinske može za dobo novih šestih let. Okoli pet milijonov znaša občinski proračun za leto 1970 — to je vrednost deset kmetijskih. Zato skrbno preudarite, koga boste volili v občinski odbor. Možje našega zaupanja nastopajo pod skupnim imenom »Socialna gospodarska zveza«, in sicer so v njej po vrstnem redu: Posestnik Janko Janežič za kmete, Florej Košat za nastavljenice in obrtnike, Hugo Fantur za delavce in Jožko Štiker mlajši za srednje in male kmete. V enakem redu sledijo ostali kandidati te liste. Dajte tem možem svoje zaupanje in poverite jim zastopstvo svojih interesov v občini. Vaše zaupanje bodo vračali s svojim delom za vas!

LEDINCE

(Občinke volitve)

Tudi pri letošnjih občinskih volitvah, 26. aprila, nastopamo samostojno pod listo »VOLILNA SKUPNOST«. Tokrat je nositelj liste Janez Mikl, pd. Gašperč na Pečnici. Na drugem mestu pa Janko Lepuschitz, pd. Fuger na Ravnah. Oba sta že dobro zastopala naše interese v občinskem svetu.

Naša volilna skupnost ni naperjena proti nikomur, pač pa hoče nadzorovati delo v občini, in predvsem širiti gospodarske in kulturne težnje in interese našega domačega prebivalstva.

Zdravilna moč česna

Česen izvira najbrž iz Indije in centralne Azije, od koder so ga preko prednje Azije prenesli v Egipt, od tod pa se je širil dalje po Afriki in v Evropo.

Stari Egipčani so česen uporabljali za hrano in kot zdravilno rastlino, častili so ga celo kot sveto rastlino. V Egiptu so v času svoje egiptovske sužnosti tudi Židje spoznali česen in se ga naučili ceniti. Zelo so cenili česen tudi drugi stari narodi, na primer Grki in Rimljani.

Tudi dandanes ni česen za kuhinjo in kot zdravilna rastlina nič manj v veljavi kot nekoč. Zelo veliko ga uporabljajo v Španiji, južni Franciji, Italiji in vsi južni Slovani. Česen poznajo in cenijo tudi v Južni Ameriki.

Ponekod pa sploh ne prenesajo česna in velja za »barbarski« začin. Tudi tam, kjer česen na splošno uporabljajo, je nekaterim zoprna.

Razen sladkorjev, beljakovin, maščob in rudnin vsebuje česen kar celo vrsto snovi,

katarjih, celo pri takih živčnega izvora. Dokazan je tudi zelo ugoden vpliv česna na prebavo pri intelektualnih delavcih in pri vseh, ki se premalo gibljejo in so zaradi svojega nepriradnega načina življenja zelo podvrženi prebavnim motnjam.

Iz česna prehaja velik del česnovnega olja v kri in s krvjo v vse dele telesa. Tako deluje česen iz hrane, razen na prebavila, še na druge organe. Iz krvi pa se eterično česnovno olje izloča preko jeter z žolčem in preko pljuč, ledvic in kože. Zaradi izločanja preko pljuč in kože imata sapa in koža ljudi, ki jedo veliko česna, precej neprijeten vonj.

Znano je, da česen znižuje krvni pritisk in da preprečuje arteriosklerozo. Tako delovanje je res dokazano, vendar je učinkovitost bolj skromna kot se navadno misli in je vrednost česna spet večja za preprečevanje kot za zdravljenje.

Izločanje česnovnega olja preko pljuč je povezano z blagodejnim učinkom česna pri astmi in kroničnega bronhitisa. Izločanje preko jeter pa je povezano s povečanim delovanjem jetrnega tkiva in z večjim izločanjem žolča.

Ugoden vpliv česna na kožo je najbrž posreden, ker česen uravnava prebavo, preprečuje proces vrenja in gnitja v črevesju in s tem nastajanje zdravju škodljivih snovi, ki prizadenejo tudi izgled in zdravje kože.

Biološko aktivne snovi, ki jih česen eteričnega česnovnega olja še vsebuje, so fermenti, vitamini in snovi, ki imajo učinek moških in ženskih spolnih hormonov. Vendar pripisujejo tem snovem le bolj splošen ugoden vpliv na človeški organizem in menijo, da te snovi povečujejo splošno odpornost telesa.

Česen je najbolj učinkovit, če uporabljamo sveže zgnječene čebulice. Pri kuhanju in če stoji zgnječena na zraku, česen izgublja na učinkovitosti.

Zaradi navedenih ugodnih učinkov, ki

jih ima česen na razne organe človeškega in živalskega telesa, ga priporočajo pri naslednjih boleznih: pri pomanjkanju teka; proti črevesnim krčem; kot črevesni antiseptik — posebno pri motnjah v prebavi, kot so vrenje v črevesju, vetrovi, napenjanje; pri akutnih in kroničnih črevesnih katarjih, nastalih zaradi infekcije ali škodljivih snovi; za preprečevanje kužnih drisk; za večje in lažje izločanje žolča; za lažje odkašljanje pri bronhitisih; za lažjanje astme; za preprečevanje in lažjanje visokega krvnega pritiska in arterioskleroze; pri težavah v meni. D. S.

Srečanje zamejskih Slovencev v Kropi

Kot že tradicionalno se vsako leto srečavata obe prosvetni društvi iz Kroke in Radiš. Letos je bilo spet na vrsti Slov. prosvetno društvo iz Radiš, da obišče naše brate v Kropi.

Letošnje srečanje je stalo v okviru 75-letnice ustanovitve tovarne vijakov »Plamen«, ki je bila tudi pokrovitelj tega nepozabnega srečanja. Poleg nas Korošcev so bili zastopani Tržačani, in sicer prosvetno društvo »Valentin Vodnik« iz Doline pri Trstu, s katerim ima kroparsko društvo iste kulturne stike kakor z našim društvom. Tako je bilo to res manifestacija vseh Slovencev iz zamejstva in matične domovine.

Dopolodne so nas sprejeli godba na pihala in predstavniki kulturnega in gospodarskega življenja. Nato smo šli skupno k spomeniku in se spomnili padlih žrtev vojske in vsak zbor je zapel po eno pesem.

Popoldne je bila kulturna prireditev v čisto nabito polni dvorani Kulturnega doma. Spored so izvajali kar trije zbori, in sicer domači kroparski zbor pod vodstvom prof. Egija Gašperšiča je zapel v pozdrav tri pesmi, radiški mešani zbor in moški zbor »V. Vodnik« iz Doline pri Trstu.

Pred izvajanjem koncerta so se še vrstile čestitke in voščila k jubileju tovarne »Plamen« in pozdravi predstavnikov kulturnega življenja iz Kroke, Doline in Radiš. V imenu našega društva je pozdravil g.

Marekova bolezen premagana?

V Veliki Britaniji so dobili prvič uspešno cepivo proti Marekovi bolezni. Ta bolezen, to je rak pri perutnini, je zelo nevarna in zelo draga bolezen. Britanski farmarji izgubijo zaradi nje 10 milijonov funtov na leto, medtem ko ameriški farmarji izgube 200 milijonov dolarjev na leto. Zdaj preizkušajo cepivo v praksi. Zanimivo je, da tudi zdravniki, ki se borijo proti raku pri ljudeh, z veliko pozornostjo spremljajo poskuse s cepivom proti Marekovi bolezni.

KMET IN VRTNAR SREDI

APRILA

Ta mesec opravimo glavna opravila: Sajenje krompirja, setev pese, koruze, fižola in drugih posevkov, brž ko nam vreme dopušča izvrševanje teh opravil. Setev opravimo v vrstah, da nam bo pozneje olajšano drugo delo. Ker je v marcu zaradi slabega vremena delo močno zaostalo, bo treba ta mesec pohitati.

SADNO DREVJE

Paziti moramo na pojav hrošča. Ta dva škodljivca zatiramo tako, da jih pobiramo in uničujemo. Pri tem delu nam močno pomagajo ptiči.

Na žalost je letos tudi april izredno deževen, kakor da nismo imeli že marca dovolj dežja in snega.

ki imajo zdravilen učinek. Vendar je zdravilna moč česna osnovana na slavnih in najbolj znanih zdravilnih snovi, ki jo česen vsebuje v vseh delih rastline, najbolj pa v čebulici. Ta zdravilna snov je žveplasto eterično olje. Prvotno je eterično olje vezano na fruktozid aliin, enzim alizin, ki ga česen tudi vsebuje, pa olje odcepi in sprošča s fruktozida. To eterično česnovno olje, ki s hitro izhlapeva, daje česnu svojevrsen hitro izhlapeva, daje česnu svojevrsen vonj in oster začinski okus. Česnovno olje draži sluznice in kožo. Če sami hlapi povzročajo solzenje, kihanje in nahod. Pri pretiranem uživanju česen močno draži prebavila in ledvice, tako da lahko povzroči bruhanje, drisko in vnetje ledvic. Sicer pa ima česen preizkušeno ugoden vpliv na zdravje.

V prebavilih česen izboljša prekrvavitev sluznic in pospešuje izločanje prebavnih sokov v želodcu in črevesju. Na ta način izboljšuje tek, razen tega pa še umirja črevesne krče in uravnava — normalizira — črevesno mikrofloro. Tudi proti glistam česen deluje, vendar je bolj zanesljiv za preprečevanje kot za odpravljanje glistavosti. Zelo ugodno deluje pri črevesnih

MLADI KOROŠKI SLIKAR IN KIPAR RAZSTAVLJA

Preteklo nedeljo, 19. aprila 1970, je bila odprta umetniška razstava v Muti pri Radljah. Pri tej razstavi sodeluje tudi naš koroški rojak Ernest Arbeitstein iz Pliberka.

Doslej je razstavljal že v Innsbrucku (1964, 1969) in v Slovenjem Gradcu (1968). Njegove umetnine so našle pri izvedenih priznanje in pohvalo. Mladi mnogo obetajoči umetnik je že leta 1960 prejel za svoje delo avstrijsko državno nagrado.

V Muti je razstavljenih 18 njegovih del mešane tehnike olja in plastike — portretov iz mavca. V mešani tehniki sledi tokovom moderne umetnosti, olja in plastike so v stilu realizma.

Razstava bo odprta do 25. aprila. Vabljeni so vsi prijatelji umetnosti, naj si razstavo ogledajo.

PRI NAS NA KOROŠKEM

OBČINSKE VOLITVE V LOGI VESI

Poleg SPÖ, ÖVP in FPÖ smo sestavili v logaveški občini prvič listo, ki ne pripada nobeni stranki in ki se imenuje »AUGSDORFER GEMEINDELISTE« — LOGAVEŠKA OBČINSKA LISTA«. Prvi kandidat te liste je naš znani kulturni delavec Stanko Černič, ki je priljubljen po vsej občini, ne samo med slovensko govorečim, ampak tudi med nemško govorečim ljudstvom.

Na tej listi so se zbrali možje, ki hočejo posebno zastopati to, kar do sedaj ni bilo dovolj storjenega, kakor intenzivna poživitev tujskega prometa, olupšava vasi, poživitev kulturno-prosvetnega dela in športnih organizacij. Na tej listi so možje — gospodarstveniki, ki hočejo tudi kot zastopniki občine delati za gospodarstvo.

Vsi, ki zastopamo to nestranksko listo, si dobro zavedamo, da živi v naši občini ljudstvo, ki je slovenskega jezika, da ima to ljudstvo svoje slovensko prosvetno društvo in zelo agilni moški pevski zbor, katerega vodja je trenutno naš prvi kandidat. Tudi več članov tega zbora je zastopanih na tej naši listi. Poživiti hočemo to društvo in tem, da mu bomo skušali nuditi večjo denarno pomoč in da bomo pevskega zboru omogočili sodelovanje pri večjih prireditvah, ki jih prireja tujski urad Vrba-Loga ves-Škofiče. To se nam do sedaj ni posrečilo. Mi se pa bomo zavzeli z vso vne- mo za to.

Zato vsem občanom logaveške občine kličemo:

Kdor še ljubi svojo govorico in še spoštuje in rad posluša naše lepe slovenske narodne pesmi, naj nam pomaga s tem, da bo še vnaprej hodil na naše prireditve in da nam da svoj glas pri občinskih volitvah v nedeljo, 26. aprila 1970.

LISTA 4 — AUGSDORFER GEMEINDELISTE.

SKOCIJAN (Občinske volitve)

Za občinske volitve smo tudi tokrat vložili lastno listo pod imenom »Gospodarska lista«. Naš prvi kandidat je Janez Wutte,

kmet v Veselah, sledijo mu Mihej Slugovc, Lancova; Hanzej Kežar, Horce; Franc Picej, Zamanje; Anton Rutar, Št. Vid; Štefan Šturm, Mokrije; Šimej Wrulich, Grabalja ves in Milan Hobel, Št. Primož.

Naši odborniki se bodo tudi vnaprej borili za pravično reševanje občinskih zadev v prid vsem občanom, za poštenost, za napredek gospodarstva in kulturne dejavnosti. Odločno bomo preprečevali korupcijo in strankarske igre v občini.

Predvsem pa bo treba pokazati pravilno sliko naše občine, kjer prebivata dva naroda, vsem gostom, ki prihajajo v naše kraje v sezonskem času.

Zato pozivamo volivce, da nam pomagajo uresničiti te načrte in tudi tokrat podprejo LISTO 4 - GOSPODARSKO LISTO.

TUDI V SLOVENJEM PLAJBERKU SLOVENSKA LISTA

Kot v vseh dosedanjih dobah smo se občani Slovenjega Plajberka tudi tokrat odločili, da vložimo lastno slovensko listo — občinsko volilno skupnost (Gemeindewahl-gemeinschaft), ker vemo da bodo le slovenski mandatarji, možje našega zaupanja, za res učinkovito zastopali interese našega slovenskega občana. Na prvem mestu naše liste kandidira Lausegger Andrej (kmet), na drugem Wieser Valentin (lesni nakupovalec) in na tretjem Centov Lovrenc (kmet). Mandatarji slovenske liste se bodo odločno zavzemali za rešitev vseh odprtih problemov v občini. Občani Slovenjega Plajberka bomo zato 26. aprila podprli Občinsko volilno skupnost!

BEKSTANJ (Občinske volitve)

Nekoliko predolgo se je odlašalo z odločitvijo radi našega samostojnega nastopa pri občinskih volitvah. Medtem se je oglašila ÖVP s pametnim voditeljem te stranke Karlom Koflerjem, in nas vabila k sodelovanju oziroma ponudila kandidature našega moža na izglednem mestu. Šimej Trisnig se je nekoliko zbal te kandidature. Prangar pa se je spomnil mladega gospodarja v osebi Tavčarjevega Mirka in ta sedaj kandidira na petem mestu ÖVP. Mirko je po oče-

tovem rodu potomec rajnega državnozbor-skega poslanca Franca Grafenauerja, po mateni pa potomec Miklove Zale. Upajmo da bo Mirko zastopal naše narodne interese. Zato bomo v nedeljo oddali naš glas listi 2. Staremu našemu odborniku Pavlinu pa se zahvaljujemo za njegovo šestletno delovanje v občinski hiši.

PODROŽČICA

† Ignac Živkovič

Zadnjo soboto so pokopali v Kapli ob Dravi Ignaca Živkoviča, postajenač. v Podrožčici. Prejšnji terek ga je zabodel z nožem neki sezonski delavec. Stvar je še toliko bolj žalostna, ker je prav Živkovič delavcem, ki so se vozili z juga na delo v Nemčijo in druge dežele, precej pomagal, jih tudi podpiral gmotno, in s svojim zadržanjem ter spoštovanjem do človeka veliko pripomogel k izboljšanju vzdušja na obmejni postaji v Podrožčici.

Rodil se je leta 1911 v Kožentavri kot sin revnih staršev. V Celovcu je hodil v obrtno šolo, ker pa na Koroškem ni našel dela, je šel za nekaj let v Francijo. Ko se je vrnil, je napravil leta 1939 izpit za postajenačelnika. Začel je zopet od spodaj. 1950 je postal zastopnik avstrijskih železnic na Jesenicah; pozneje je prevzel postajo v Podrožčici.

V službi je bil strog, pravičen. Tesno prijateljstvo ga je vezalo z jeseniškim postajenač. Nachtigalom. Ni se sramoval svojega slovenstva, zaradi znanja slovenske in srbohrvaščine, zaradi svoje poštenosti in odkritosti je prispeval precej k izboljšanju odnosov na meji, med obema narodoma. Nemškim sodelavcem je skušal z raznimi članki približati bogastvo slovenske kulture na Koroškem (napisal je tudi članek o našem glasbeniku Pavlu Kernjaku).

Na njegov pogreb je prišlo tudi močno zastopstvo slovenskih železničarjev. Zastopnik vodstva slovenskih železnic, Edvard Grabenček iz Ljubljane, je izjavil ob odprtem grobu, da so ga cenili kot stanovskega tovariša, predvsem pa kot človeka, »ki je ljubil našo pokrajino, naše gore«. Živkovič je imel celo zbirko diaprojektivov planinskega sveta na meji med Koroško in Slovenjo.

Naj počiva v miru.

IZ FILMSKEGA SVETA

Ganljiva izpoved Raquel Welch

Slava filmskih zvezd je sestavljena iz več plasti: od sladkih pa vse do grenkih. Spominimo se samo, kako se je končalo življenje Marilyn Monroe, pa čeprav je dobila vse, kar si je pozelela.

Raquel Welch, ki je tudi nedavno igrala v Celovcu v filmu »Bandolero«, je postala slavna nehote. Malokatera ameriška filmska igralka se lahko pohvali s tako sladko postavo in z ženskostjo, ki je polna eksotike in nemira. V vseh filmih jo režiserji predstavljajo kot temperamentno, divjo žensko, in zato ni naključje, da je postala »seks bomba«, ki je zmožna ta hip eksplodirati, če se je le dotakne napačna roka. Prepričani smo bili, da je slavna igralka srečna, da ima vse, kar potrebuje.

In vendar nas je pred kratkim njena ganljiva izpoved prepričala o nasprotnem:

»Nihče me ne razume, še lastni mož, Patrick Curtis ne. Zaradi filmske slave sem se morala odreči svoji preteklosti. Tako svojih otrok (dva) iz prvega zakona vobče ne vidim. Moj mož in jaz stalno potujeva. To mi je bilo sprva všeč, kajti zares sem hotela postati slavna. Zdaj sem se tega naveličala, saj moram biti zmerom na razpolago drugim: fotografiranje, snemanje, sprejemi in tako naprej. Zdi se mi, da je blizu čas, ko bom rekla dovolj. Bojim se, da moji živci ne bodo zdržali do kraja.«

Pred kratkim je posnela film »Bahavost«, toda na snemanje je prišla z neke drage hollywoodske klinike, kar priča, da je »tovarni sanj« uspelo ustvariti novo filmsko zvezdo, toda tudi uničiti njeno osebnost.

Državno nogometno prvenstvo

NOGOMET

Tako zagotovo dunajska Avstrija še ni avstrijski nogometni prvak, kot se zdi, saj so morali preteklo soboto oddati v tekmi proti Rapidu eno važno točko, medtem ko je dunajski Sportklub premočno premagal celovško Avstrijo 6:1 (4:1). Celovčani so si s tem porazom še bolj poslabšali položaj na prvenstveni lestvici. Dunajsko Avstrijo in Sportklub ločijo med seboj sedaj le štiri točke. Sicer pa je ostali gornji del prvenstvene lestvice nespremenjen, ker je graški Sturm premagal dunajsko Admiro 1:0, Wacker Innsbruck pa graški GAK prav tako z rezultatom 1:0.

Čeravno je salzburška Avstrija doma izgubila z LASK iz Linza 0:1 (0:1), je ohranila še zmerom 5. mesto na lestvici, ker je dunajska Vienna remizirala z FC Dornbirnom 1:1 (0:1). V tem spomladanskem kolu

so moštva v sredini prišla precej skupaj, tako na primer Vienna, Rapid in LASK.

Zmerom bolj napet pa je boj za obstanek v nacionalni ligi. VÖST Linz, ki je igral z Eisenstadtom 2:2 (1:2) prav tako še ni iz vode, kot dunajski Wacker, pa čeprav je slednji premagal Wattens 1:0 (0:0). V naslednjih tednih so lahko Tirolici (Wattens), če bodo še naprej izgubljali točke, prav tako kandidat za izpad, kot GAK (Stajerci), kajti med desetimi in štirinajstim mestom je samo štiri točke razlike.

Sportclub—Avstrija Celovec 6:1 (4:1)

Celovška Avstrija, ki se že tako in tako nahaja v nevarni coni izpada, se v nedeljo ni mogla postaviti resno nasproti tako odličnemu dunajskemu nogometnemu moštvu Sportklubu. Celovčani so enostavno čisto iz sebe in so le še senca tistega, kar so bili lani in prej. Nič čudno potem, če so Dunajčani slavili pravi strelski praznik; postavili so se Kovačič, Wallmer, Herzog, Laudrup in Hörmayer, medtem ko bi bilo omeniti pri Korošcih le Bauerja in Repiča. Pred 3500 gledalci je dobro sodil Jarosch.

Meštrovičeva monografija

V kratkem bo izšla iz tiska reprezentativna monografija o življenju in delu velikega hrvaškega kiparja Ivana Meštroviča. Knjiga bo izšla v šestih jezikih, v njej pa bo več kot dvesto črno belih in šestdeset barvnih fotografij. Uvodni tekst je napisal splitski umetnostni zgodovinar Duško Kečkec, tiskajo pa jo v tiskarni »Dela« v Ljubljani. Monografija bo izšla v zagebški založbi »Spektr«.

Zbrana dela Miroslava Krleža

Zagrebsko založniško podjetje Zora je v zadnjih desetih letih izdalo trideset knjig zbranega dela enega največjih jugoslovanskih pisateljev Miroslava Krleža. Na tiskovni konferenci v založbi Zora so prof. Ivo Frangeš Šime Vučetić, dr. Andjelko Malinar in Augustin Stipčević povedali, da bo založba Zora natisnila še okoli deset Krleževih del, vendar pa program izdaj še ni točno določen, ker ima Krleža še vrsto neobjavljenih rokopisov. S posebnim zanimanjem pričakujejo na Hrvaškem enciklopedično knjigo, v kateri bo okoli sedem tisoč citatov in odlomkov iz Krleževih del.

Mala Irka „DANA“ je bila ljubljenska

Tri luštkane dečle pri tekmovanju za „veliko nagrado“: Dana (zmagovalka — v sredini), Mary Hopkin (desno), Katja Ebstein (levo).

Naš list še ni nič pisal o veliki nagradi evrovizije v Amsterdamu. Naj sedaj v kratkem nadomestimo našo zamudo, saj bo naše mlade bralke in bralce navkljub temu zanimalo naše kratko poročilce.

Pred 400 milijoni gledalci v 26 deželah je pri popevkarskem festivalu za veliko nagrado evrovizije v Amsterdamu zmagala mala Irka Dana: 18-letna interpretka je bila tistega večera »ljubljenka občinstva št. 1«. Že pred oddajo glasov so vedeli, da bo mala Dana, s pravim imenom Rosemary Brown, glasbena študentka iz Derryja v Severni Irski, dobila prvo nagrado. Bila je v svojem belem mini krilcu tako sladka in pesem je šla vsem poslušalcem z lahkoto v uho, da ni bilo nobenega dvoma o njeni zmagi. Na drugem mestu je bila visoko favorizirana Mary Hopkin iz Velike Britanije. Tretje mesto je zasedla Katja Ebstein iz Zvezne republike Nemčije; s to lepo nagrado je Zahodni Nemčiji uspelo po dolgih letih uvrstiti se v sam vrh.

Število poslušalcev je s 400 milijoni doseglo letos pač rekord. Oddajo je poslušala skoraj vsa Evropa, prav tako Izrael in Turizija, številne vzhodnoevropske države so prinesle posnetke te popevkarske oddaje. Prvič je vključila v svoj program »veliko nagrado« tudi Latinska Amerika, in sicer: Argentina, Brazilija in Čile.

Walter Scott — Vladimir Levstik:

SESTO POGlavJE

Ko je stopal romar za svojim plameničarjem po skrotovičenih hodnikih te velike, nepravilne zgradbe, ga je dohitel točaj in mu šepnil na uho, ali bi hotel piti v svoji sobi še čašo dobre medice, ker je v tej hiši mnogo poslov, ki bi z veseljem poslušali njegove novice iz Svete dežele, zlasti pa vse, kar ve povedati o vitezu Ivanhoeju. Tej prošnji se je pridružil tudi Wamba, z opazko, da zaleže po polnoči vsaka čaša toliko kakor tri po večerji. Romar ni ugovarjal načelu, ki ga je zastopala tako resna osebnost, pač pa se je zahvalil za prijaznost, rekoč, da je obljubil med drugim tudi to, da ne bo nikoli govoril v kuhinji o stvarih, ki so prepovedane v dvorani. »Taka obljuba,« je rekel Wamba točaj, »bi bila za posla kaj neprapravn.«

Točaj je zlovilno skomignil z rameni. »Čedno sobico sem mu namenil,« je dejal; »ker je pa s kristjani tako nepriljuden, mu damo luknjo zraven Žida Izaka. — Anwold,« se je obrnil k plameničarju, »spremi romarja v južno celico. — Lahko noč, gospod romar,« je dodal, »in malo hvale za malo prijaznosti.«

»Lahko noč; naša ljuba Gospa naj vas blagoslovi,« je mimo odvrnil božjepotnik in krenil za svojim vodnikom.

V nevelikem predsobju, kamor se je odpiralo nekaj vrat, svetlobo pa je imelo samo od majhne železne leščerbe, sta naletela na novo zamudo: Rowenina strežnica jima je oblastno naznanila, da želi gospodična govoriti z romarjem. Vzela je Anwoldu plamenico iz rok, mu velela, naj počaka, dokler se ne vrne, ter mignila božjepotniku, naj gre za njo. Njemu se menda ni zdelo spodobno, da bi odklonil tudi to vabilo, kakor je odklonil prvo, zakaj vzlic vidnemu iznenadenju, s katerim ga je navdal poziv, je vendar molče in brez ugovaranja sledil deklini.

Kratek prehod in sedem trdnih stopnic

iz hrastovih brun; takšna je bila pot v prostore lady Rowene. Njih surovo velikohlepje se je povsem ujemalo s spoštovanjem, s katerim jo je obdajal gospodar. Stene so bile pokrite z vezanimi oponami, ki so v raznobarni svili ter zlatih in srebrnih nitih z vso neuko umetnostjo tistih dni predstavljale lovsko in sokolarske prizore. Postelja je bila okrašena z enakimi bogatimi tkaninami ter obdana z zavesami bagrene barve. Tudi stoli so imeli pisana pregrinjala in eden izmed njih, ki je bil višji od ostalih, je bil opremljen z umetno izrezljanim slonovinastim podnožnikom.

Kar štirje srebrni kandelabri z velikimi voščeni svečami so razsvetljevali prostor. A krasotice naših dni naj ne zavidajo saški princesi njenega sijaja. Lesene stene so bile tako slabo zadelane in tako polne špranj, da je bogata opona plahutala v nočni sapi ter so plameni sveč kljub nekakšnim zaslonom, ki naj bi jih branili vetra, nalik razvitim poveljniškim praporcem poševno lizali v zrak. Bogastva je bilo dovolj in tudi nekaj okornega stremljenja po okusu: udobnosti, ki je bila vobče neznana, pa ni pogrčal nihče.

Lady Rowena, za katero so stale tri služabnice ter ji urejale lase za nočni počitek, je sedela v že omenjenem vzvišenem naslonjaču in zrla predse, kakor bi bila rojena za to, da sprejema poklonitve. Romar je priznal njeno pravico s tem, da je nizko pripognil koleno.

»Vstanite, pobožni mož,« je milostno rekla devojka. »Branitelju odsotnega gre prijazen sprejem povsod, koder ljubijo resnico in časte moški pogum.« Nato se je obrnila k svojemu spremstvu: »Idite vse, razen Elgith; rada bi govorila s tem svetim romarjem.«

Dekleta niso odšla iz sobe; umaknila so se v njen skrajni konec, sedla na majhno okensko klop in obnemela kakor trojica klpov, čeprav so bila tako daleč, da njihov šepet ni mogel motiti gospodinjinoga pomenka.

»Romar,« je nadaljevala lady, ko je nekoliko pomolčala v vidni negotovosti, kako naj ga nagovori, »pni večerji ste omenili ime — se pravi,« je dejala z različnim naporom, »omenili ste Ivanhoeja, in to v dvorani, kjer bi moral biti zvok njegovega imena po naravi in po sorodstvu kar najbolj dobrodošel; in vendar je hudobni tek usode tak, da se izmed vseh, katerim bi morala vztrepetati srca ob tem imenu, jaz edina upam vprašati, kje in v kakih okoliščinah ste pustili moža, o katerem ste govorili? Slišali smo, da je ostal po odhodu angleške vojske zaradi šibkega zdravja v Palestini in prebil od francoske stranke, h kateri se prištevajo tudi templjarji, nemalo zla.«

»O vitezu Ivanhoeju vem le malo,« je odvrnil romar z zmedenim glasom. »Zal mi je, da ga ne poznam bolje, ker se vi, lady, zanimate za njegovo usodo. Menda je odolel preganjanjem svojih palestinskih sovražnikov in se odpravilja domov na Angleško; kakšna sreča ga čaka tu, pa veste sami bolje od mene.«

Lady Rowen je globoko vzdihnila in vprašala podrobneje, kdaj se je nadejati viteza Ivanhoeja v domačem kraju in ali mu ne prete spotoma velike nevarnosti. Glede prvega vprašanja se je romar opravičil, da ne ve, glede drugega pa je rekel, da je moč varno potovati preko Benetk in Genove, od ondod pa preko Francije na Angleško. »Ivanhoe,« je dejal, »pozna jezik in običaje Francozov tako dobro, da se mu ni bati in tem kosu njegove poti nikakega zlega naključja.«

»Dal Bog,« je rekla lady Rowena, »da bi srečno dospel in bi mogel nositi orožje na bližnjem turnirju, ko bo celokupno viteštvo te dežele razkazovalo svojo spretnost in svoj pogum. Ako dobi zmago Athelstane iz Coningsburga, utegne slišati Ivanhoe zle novice, kadar stopi na angleška tla. — Kakšen je bil, mož tujec, ko ste ga videli zadnjikrat? Ali je bolezen težko prizadela njegovo silo in zali njegov obraz?«

Ivanhoe

7

»Niti šekla,* še beliča ne — kakor gotovo naj mi pomore Bog Abrahamov!« je vzkliknil Žid in sklenil roke: »le nekaj bratov svojega rodu bi rad naprosil, naj mi pomagajo odšteti globo, katero mi je naložila židovska blagajna — oče Jakob mi je pričal Siromak sem, ububožan črv — še plašč, ki ga nosim, mi je posodil Ruben iz Tadastra.«

Templjar se je grenko masmehnil. »Prekletstvo mate, hinavski lažnivec!« je dejal, in ko je krenil dalje, kakor da mu je nadaljnji razgovor za malo, je rekel mohamedanskim sužnjem nekaj besed v jeziku, ki ga navzoči niso razumeli. Bedni Izraelec se je zdel po ogovoru meniškega vojaka tako zbegan, da je bil templjar že na koncu dvorane, ko je vzravnal svojo sključeno ponižnost in zapazil, da je odšel. In ko se je ozrl, je storil to z osuplim pogledom človeka, ki mu je pravkar treščilo pod noge in mu še zdaj bobni po ušesih udarec groma.

Dvornik in točaj sta kmalu potem odvedla templjarja in priorja v njuni spalnici; vsakega sta spremljala po dva plameničarja in dva služabnika z okrepcili. Nižji posli so vtem pokazali spremstvu in ostalim gostom prostore, ki so jim bili določeni v počitek.

* šekel: hebrejska beseda, ki pomeni teža, potem pa židovski denar. V množini pomeni beseda tudi denar ali bogostvo sploh. — židovska blagajna: židje so bili podrejeni tiste dni posebni blagajni, ki je iztirjevala od njih ogromne davke.

Miško Kranjec:

„Rada ga morata imeti...“

(Odlomek iz povesti „Rodil se je brat“, ki je izšla v eni izmed najlepših knjig - pisatelja Miška Kranjca v zbirki povesti „Imel sem jih rad“)

Doma sva z Lojzom v negotovosti obstala na dvorišču, ker si v hišo nisva upala. Oče je medtem stopil v sobo.

Naša kuhinja je bila še vedno zaprta in nad streho naše hiše se še ni dvigal dim, ki bi ustvarjal prijetno domačnost in nas vabil ter nam pripovedoval, da je nekdo doma, ki misli na nas.

Matere ni bilo videti nikjer, nje, ki je znala ustvarjati toplo domačnost in nas odeti z njo.

Očeta precej časa ni bilo iz hiše. Ko se je vrnil, je bil njegov obraz svetlejši, prazničen. V rokah je držal mehur, med prsti pipo, ki jo je vtaknil v ta mehur in basal s tobakom. Za čas je postal pred pragom, dokler si ni vtaknil pipe v usta. Napotil se je proti hlevu, odprl in vrgel z pojeje krovni travo v jasli. Travo sva bila z Lojzom nabrala predpoldne.

Vanek je odcapljal za očetom v hlev, kjer sva z Lojzom imela zajce. Lojz me je potegnul za rokav. Ne vem, kaj je kamil, ker medtem je že oče stopil do praga v hlevu in, moleč glavo izza zveznjenege podboja gledajoč naju, dejal:

»Stopita malo k materi v sobo!« Ker je opazil, da se obotavljava, celó, ker sva se spogledala, je dodal na pol proseče, na pol očitajoče: »No - ne bosta šla, da bi pogledala mater?«

Stopila sva torej prisiljeno v sobo. Naša tesna soba z majhnimi okni, ki so v njih cvetele fuksije in muškati, se je že polnila z mrakom. Večerni sij je metal svetlikajoče se krpe in lesk po predmetih. Zdelo se mi je vse precej skrivnostno.

Mati je zdaj še pri belem dnevu ležala na postelji, kar sicer ni bila nikdar njena navada! Njeni svetli črni lasje so bili nekoliko razmršeni, obraz utrujen, s sledovi prestanih muk. Zdelo se mi je čudno spremenjena, skoraj popolnoma tuja, kakor da ni nič več naša. Njene oči so naju, Lojz da in mene, drugače gledale kakor sicer. Zdelo se mi je, da s pogledom tipa po nama.

Ne da bi kaj rekla, je z desnico odgnila

bel prtiček ob sebi. Izpod tega prtička se je prikazala črnorjava kepica, podobna človeški glavici. Ko je najprej sama z očmi obvisela na tej kepici, je pogledala naju in rekla kratko, a polno, s sončnim glasom: »To je vajin bratček, poglejta si ga!«

Niti nisva bila preveč presenečena, čeprav nekako nisva vedela, vsaj jaz ne, kaj se pripravlja v hiši. Prestopila sva torej brez obotavljanja in brez osuplosti k postelji in stegnila vrat.

Lojz si je »bratčeka« - danes bi rekel - »kritično« ogledal, čeprav na kratko, in nato posmrknil, ne da bi kaj rekel. Jaz sem gledal to rjavo kepico, ki naj bi bila najin »bratček«. Bilo je pri vsem nekaj čudnega.

Tedaj je rekla mati: »Rada ga morata imeti... mislim - dobra brata mu morata biti!«

Nisva imela kaj odgovoriti. Kadar otroci v bratcu ali sestrici pričakujejo igranje, je to druga stvar, kakor če prihaja mednje ali kot težko breme ali kot nekdo, ki bo spodrival. Grda zavist, grdo samoljubje duši v prsih. Z Lojzom sva v tem »bratčku« videla vsaj breme.

Lojz me je prijel za rokav. Odšla sva iz

VOLK IN MEDVED

Volk ujame mlado srno, se z njo skriva v goščo in se pripravi, da bi jo požrl.

Pa ti prilomasti medved, požre slino in pravi:

»Tovariš, najina slava je velika: med živalmi in ljudmi se naju vse boji.«

Volk pogoltno debel založaj in ga volčje pogleda, medved pa, ne bodi len, popade dober stot težko skalo, se vzdigne na zadnje noge in stopi bliže.

»Kaj pa hočeš?« se volk ustraši močne mrcine in odskoči.

»Lačen sem, daj mi, saj imaš!« zamomlja medved in pusti skalo.

»Lóvi, pa boš imel tudi ti!« dé volk in mu kaže hude zobe.

»Združiva se, pa bova zmerom sita oba,« pravi medved in šavsne po srni.

Volk spet le grči skozi strašne zobe, svojega sicer braniti ne ve.

sobe molče, kakor sva bila prišla. Ko sem se zunaj ozrl po bratu, sem videl, da je precej razburjen. Bil je tedaj petnajstleten dečko, ki je že marsikaj razumel na svetu. Bil je najstarejši. Ko bo dorasel, mu bo po poljanskih običajih pripadala hiša, brate bo pa treba izplačati. To niso bile nikake skrivnosti niti za nas otroke. Revni v tem niso bili nič na boljšem od bogatih. Morebiti je Lojz tedaj že tudi to razjedalo, čeprav pri nas ni bilo kaj deliti. Ne! Doraščajoči - fantje in dekleta - ne prenašajo ničesar težje kakor novega človeka v družini, ki bo treba z njim deliti bogastvo ali tudi revščino.

Neodgovorno sva se napatila pod zastrž. Preprost, s slamo pokrit prostor na štirih sohah, ki je imel zadnjo stran in obe obstranski na pol zadelane s koruziščem, je bil poleg vsega drugega tudi prijetno zavetje. Zadaž so bila drva, na drveh so ležali košarji, izice - vse te naše ribiške priprave s sakom vred, tam je ležala razna druga ropotija. Na sredi je imel oče svojo klop z glavico, ki je na njej strugal, žagal, sploh kaj delal.

Lojz je sedel na panj, ki smo na njem cepili drva. Sedel je kakor star človek in se celo oprl ob kolena, glavo pa z brado naslonil v dlani. Nazadnje je dejal razdraženo:

»Na, zdaj še ta! Bogve, kaj ga je bilo (Nadaljevanje na 8. strani)

»Da, združiva se!« ponovi medved in se obližne. »Poleti lóvi ti in me redi, pozimi te vzamem v svoj brlog in preživim do spomladi, da ti ne bo treba stradati in glada pasti po snegu in mrazu.«

Volk se vda, drugače si pomagati ne zna in vse poletje lovi za dva.

Medved po malem tresu hruško, poležuje v senc in se lepo redi s plenom, ki mu ga pridno nosi volk.

Kar ti pritisne zima. Medved zamomlja in odtaca v brlog, leže in si liže z mastjo zalite tace, pa že prdrobenčljá volk.

»Kdo je?« se medved vznemolji in zaspno pogleda od mraza premrlega volka. »Aha, ti si? Zakaj ne loviš?«

»Vrsta je na tebi,« reče volk in mahne z repom. »Kaj si mi pripravil za zimo?«

»Kaj? Tjale v kot lezi in si liži tace, ka-

MILKA HARTMAN:

Pomladna pesem deklice

Kdaj bo, kdaj pomlad prišla
v hladne grede moje?
Kdaj mi pesem ptičica
z vejice zapoje?

Teško čakam sončeca,
dolge še so sence.
Kdaj bom sredi travnika
pletla s cvetja vence?

Toda čuj, sinička mi
že pomlad naznanja -
v logu zvonček že cveti
v jasni dan pozvanja.

kor vidiš mene. Če ti je to premalo, se lepo poberi; leči moram, zaspan sem.«

Volk zatuli v vsej volčji jezi in plane iz nevarnega brloga.

»Kako sem bil neumen!« se zunaj pokesa. »Že ob tisti srnici me je ukanil. Vzel mi jo je, ker mu branil nisem. Boj je življenje in življenje je boj. To sem pozabil, pa tudi, da zmaguje le, kdor ne odnehuje. Pa kaj bi, prekasno je! Zdaj vsaj vem, da si je treba dobro ogledati tistega, ki se ponuja za prijatelja...«

Ivan Zorec

Humor za vesel odmor

Gost v podeželski gostilnici naroči in z največjim tekom uživa zajčjo pečenko. Od daleč ga opazuje petletni gostilničarjev sinček. Gost ga povpraša: »Je tvoj očka sam ustrelil tega zajca?«

Sinko: »Sam, ker je požrl našega kanarčka...«

Dva dečka v prvem razredu se po svoje zabavata in motita pouk. Stroga učiteljica vpraša: »Takoј povej ti, Jurček, kaj sta govorila!«

Jurček: »Ta je nekaj rekel o vas.«

Učiteljica: »Kaj pa je rekel?«

Jurček: »Je rekel, da ste drugače še kar lepi.«

Obdolženi fantek se brani: »Saj sem to rekel samo za šalo.« Darina Konc

»Bolj zagorel je bil in bolj shujšan nego takrat, ko je prispel v spremstvu Riharda Levjesrečnega z otoka Cipra, in težka skrb je bila vdeti zarezana v njegovo čelo; toda približal se mu nisem, ker mi je bil neznan.«

»Bojim se,« je dejala lady, »da najde v rodnem kraju le malokaj, kar bi moglo prignati sence z njegovega obličja. Hvala vam, blagi romar, za te vesti o tovarišu mojega detinstva. - Dekleta,« je velela, »stopite bliže in ponudite svetemu možu lahkončno, ker mu nočem dalj utrgati potčitka.«

Ena izmed deklet je prinesla srebrno čašo s krepko začimjenim vinom. Rowena se je le z ustnicami dotaknila roba; nato so jo podale romarju, ki se je globoko priklonil in pokusil nekaj kapljic.

»Sprejmi ta dar, prijatelj,« je povzela lady, »priznanje za svojo trudapolno pot in v čast svetinjam, katerim si se poklonil.«

Romar je z novim globokim priklonom sprejel milodar in šel za Elgitho, ki ga je odvedla iz sobe.

Zunaj je našel svojega spremljevalca Anwolda, ki je vzel služkinji plamenico iz rok in ga odvel bolj naglo nego spoštljivo v zanikni vnanji konec poslopja, kjer je služilo več majhnih čumnat - bolje bi rekli, celic - za spalnice nižjim poslom in tujcem neuglednega stanu.

»V kateri prenočuje Žid?« je vprašal romar.

»Nejeverni pes,« je odvrnil Anwold, »ima svoj pesjak tik zraven vaše svetosti. - Sveti Dunstan, kako ga ho treba strgati in pometati, preden bo spet za krščanskega človeka!«

»In kje spava svinjar Gurth?« je rekel tujec.

»Gurth,« je odvrnil hlapec, »spi v celici na vaši desnici, kakor Žid na levici; vi ste namenjen v to, da boste ločili obrezanca od žive mržnje do njegovega rodu. Da ste se odzvali Oswaldovemu vabilu, bi imeli bolj častno družbo.«

»Tudi tako je dobro,« je rekel romar. »Niti Židova družba ne more okužiti človeka skozi hrastovo steno.«

To rekiši je stopil v celico, ki je bila določena zanj, ter vzel služabniku plamenico, želeč mu lahko noč. Ko je zaprl vrata za seboj, je vtaknil baklo v lesen čelešnik in se ogledal po svoji spalnici. Njena oprema je bila kaj preprosta; sestajala je iz surovega lesenega stolca in še bolj surovega posteljnjaka, napolnjenega s čisto slamo in pregnjenega z ovčjimi kožami namesto odej.

Ko je romar utrnil baklo, se je vrgel oblečen na trdo posteljo in spal ali vsaj ležal, dokler se niso prikrali prvi sončni žarki skozi rešetko okenca, ki je dovajalo neudobni čumnati zrak in svetlobo. Tedaj je planil na noge, odmolil jutranjico, si popravil obleko, odrinil zapah kar najtiše in stopil v celico Žida Izaka.

Izraelec je ležal v nemirnem spanju na postelji, ki je bila podobna njegovi. Oblačila, kar jih je snoči odložil so bila skrbno razložena okrog njega, kakor da je hotel preprečiti, da mu jih ne bi med spanjem kdo odnesel. Smrten strah se je izražal na njegovem obličju. Roke in noge so mu krčevito otepale, kakor bi se mikastil z moro, in razen nekaterih hebrejskih vzklikov so se razločno slišale v mešanem normansko-angleškem jeziku besede: »Tako vam boga Abrahamovega, prizanesite nesrečnemu starcu! Siromak sem, niti beliči nimam pri sebi; ne morem vam ugoditi, pa da mi raztrgate vse ude s svojim železjem!«

Romar ni čakal konca Židovih sanj, ampak ga je podrezal s svojo palico. Ta dotik se je gotovo stnil s kako strahoto starčevega privida, zakaj planil je kvišku, njegovi sivi lasje so se naježili in presunljive črne oči so z grozo in osuplostjo zasrepele v romarja; obenem je vrgel del svoje obleke nase, ostale kose pa je stisnil z uporno trdovratnostjo krugulja.

»Ne bojte se me, Izak,« je izpregovoril romar, »prijatelj sem.«

»Bog Izraelov naj vam povrne!« je vzkliknil Žid ves utolažen; »sanjal sem - oče Abraham bodi zahvaljen, da so bile zgolj sanje.« Nato pa se je osvestil in povzel s svojim običajnim glasom: »In česa izvolite želeti tako rano od ubogega Žida?«

»Povedati sem vam prišel,« je rekel romar, »da utegne postati vaša pot nevarna, če se ne podvzate in neutegoma ne odrinete izpod te strehe.«

»Sveti oče!« je viknil Žid, »komu more biti kaj do tega, da bi ogrožal mene, bednega črva?«

»Namen lahko uganete bolje od mene,« je dejal romar; »verjemite le, da je tempelj, ko je sinoči odhajal iz dvorane, govoril s svojimi muslimanskima sužnjema v jeziku Saracenov, ki ga dobro razumem, ter jima ukazal, naj danes izpazita, kdaj odpotuje Žid, in ga zaskočita v primerni razdalji od tega doma, potem pa ga spravita v grad Filipa Malvoisina ali Reginalda Front de Boeufa.«

Nepopisna groza se je polastila Žida spricho te novice in ohromila vse njegove duševne moči. Roke so mu omahovale, glava je pala na prsa, kolena so klecnila pod njim in sleherni živec in mišica njegovega telesa sta odpovedala pokoriščino; zgrudil se je k romarjevim nogam, ne kakor človek, ki se namenoma vrže na tla, da bi zbudil sočutje, nego kakor bi ga podrla nevidna sila, zoper katero je vsak odpor zaman.

»Sveti bog Abrahamov!« je bil njegov prvi vzklik, ko se je nekoliko zavedel in zvil svoje vele roke proti nebu, ne da bi vzdignil sivo glavo; »O sveti Mojzes! O blaženi Aron! Moje sanje niso bile prazne, prikazen ni bila brez pomena! Ze čutim, kako trga njihovo železje kite mojega telesa! Njih muke gredo preko mene kakor pile in brane in železne sekire preko Rabancev in preko mest Amonovih otrok!«

* Išmaelci: Išmael je bil sin Abrahama in njegove sužnje Hagare.

(Dalje prihodnjič)

TV tedenski program TV

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

PETEK, 24. aprila: 10.00 TV v šoli: Tajska (Siam) - 10.30 Resna knjiga ali listi z datumi - 11.00 Program za delavce: Zadnje leto v Marienbadu - 12.35 šport - 18.00 Človek v prostoru - 18.20 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Avstrija - podoba - 18.41 Delavska zbornica - 18.50 Pustolovščina ob Rdečem morju - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 Stari sodnik: „Mladi sodnik“ - 21.15 Časovni potek dogodkov - 22.15 Čas v sliki.

SOBOTA, 25. aprila: 15.15 Za otroke od 5. leta dalje: „Hišica“ - 15.40 Za otroke od 6. leta dalje: „Maček Mikesch“ - 16.40 Za mladino od 14. leta dalje: Kaj lahko postanem? - 16.40 Za družino: „Seržant Preston“ - 17.05 Klub seniorjev - 18.20 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Kultura - aktualno - 18.50 Dober večer v soboto reče Heinz Conrads - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar Huga Portischa - 20.06 šport - 20.15 „Storilcu na sledi“, kriminalna uganka - 22.05 šport - 22.35 Čas v sliki - 22.50 Privatno življenje.

NEDELJA, 26. aprila: 13.30 do 16.00 Velika nagrada Avstrije pri motornih dirkah - 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: „Cirkus“ - 16.40 „Kuhar in krojač“ - 17.10 Za mladino od 11. leta dalje: „Flippet“ - 17.35 Za mladino od 14. leta dalje: Stik - 17.35 Otto Schenk bere Ludwiga Thomaja „Zgodbe navihancev“ - 18.25 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.30 Operni voditelj Marcel Prawy razlaga opero „Lulu“ Albana Berga - 19.00 Čas v sliki - vprašanje tedna - 19.30 šport - 20.10 Kristjan v času - 20.15 25-letnica druge republike - 21.15 „Zaenkrat smo se rešili“, predstava düsseldorfske Drame - 23.45 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 27. aprila: 18.00 Znanje aktualno - 18.20 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Avstrija - podoba - 18.50 Zaljubljen v čarovnico - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 Komisar: „Nož v hrbtu“ - 21.15 šport - 22.15 Čas v sliki - 22.30 Politični portret: Dr. Hermann Withalm.

TOREK, 28. aprila: 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika za začetnike - 18.20 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Kultura - aktualno - 18.50 Pustolovščina Chevaliera de Reccia - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 Prometni obzornik - 21.15 „Vaniljevji kifeljčki“, trojeanka Lotte Ingrisch - 22.40 Čas v sliki.

SREDA, 29. aprila: 10.00 TV v šoli: Kaj lahko postanem? - 10.30 Pogled z okna: Innsbruck - 11.00 Program za delavce: Privatno življenje - 12.40 šport - 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: „Teta Apfelnern“ - 17.15 Mala risarska veda - 17.35 Za mladino od 11. leta dalje: „Znaga nad Nohanimem“ - 18.00 Tečaj francoskega jezika - 18.20 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Avstrija - slika - 18.41 Oddaja SPO - 18.50 Kuhinja v televiziji - 19.25 Finale nogometne tekme pokalnih prvakov - 20.25 Nadaljevanje nogometne tekme - drugi polčas - 21.20 Čas v sliki - 21.50 „Enajsta zapoved“ - igra - 23.10 Čas v sliki.

CETRTEK, 30. aprila: 10.00 TV v šoli: Kaj lahko

postanem? - 10.30 Gozdarski pojmi in bolezenske slike - 11.00 Električne centrale v kosmosu - 11.30 Kuba - 12.00 Druga republika - 18.00 Dobrodošli v Italiji: Italijanščina za začetnike - 18.20 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.25 šport - 18.50 Inšpektor Leclerc dožene - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 „Obisk“, film - 21.30 Čas v sliki - 21.45 „Moj stric“, filmska groteska.

PETEK, 1. maja: 15.30 Maynard Ferguson & His Orkestra. Prenos koncerta iz dunajskega koncertnega doma - 16.15 Za otroke od 6. leta naprej: „Robert in roboti“ - Za otroke od 7. leta: „Rogata žival z imenom Amalija“ - 17.40 Za družino: „Poglavar rdečkožev“, parodija Divjega zahoda - 18.35 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše -

Evropa prva v železniškem prometu

Po podatkih, ki jih je objavila Mednarodna zveza železnic, je bilo v l. 1968 po železniškem omrežju 26 železniških uprav v Evropi prepeljanih skupaj 7,2 milijarde potnikov. Tako so bile evropske železnice v navedenem letu po absolutnem številu prepeljanih potnikov na prvem mestu na svetu. Precej gostejši potniški promet so izkazovale japonske železnice, kjer je bilo v omenjenem letu prepeljanih 6,8 milijarde potnikov, medtem, ko jih je bilo v istem letu na železnicah Sovjetske zveze prepeljanih 2,8 milijarde.

Zanimiv pa je podatek, da je število železnice potujočih oseb v Združenih državah Amerike v primerjavi z Evropo neverjetno nizko, saj je v l. 1968 znašalo komaj 296 milijonov. Vendar pa ta podatek ne sme presenetiti, če upoštevamo dejstvo, da se v ZDA 86 % vsega mestnega potniškega prometa razvija z osebnimi avtomobili, od preostalih 14 % prometa pa domala 10 % z letali.

Dolžina železniškega omrežja 26 evrop-

18.40 Majski običaji in konjeniška igra. Dokumentacija iz Avstrije - 19.25 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.00 šport - 20.10 Kristjan v času - 20.15 „Tičar“, opereta Cara Zellerja - 22.10 Čas v sliki - 22.25 „Buffalo Bill, beli Indijanec“, film iz življenja na Divjem zahodu.

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 26. 4.: 7.00 Duhovni nagovor - S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. - **PONEDELJEK, 27. 4.:** 13.45 Informacije - Iz ljudstva za ljudstvo (Pri šumarjevi mami na Kamnu v Podjuni). - **TOREK, 28. 4.:** 13.45 Informacije - Koroški zbori - športni mozaik. - **SREDA, 29. 4.:** 13.45 Informacije - Po sledih starih šeg in navad; „Kristofova procesija v Železni Kapli“. - **CETRTEK, 30. 4.:** 13.45 Informacije - Zena, družina, dom. - **PETEK, 1. 5.:** 7.00 Od pesmi do pesmi - od srca do srca. - **SOBOTA, 2. 5.:** 9.00 Od pesmi do pesmi - od srca do srca. - 14.00 Zeleni gozd je lovčev raj.

skih železniških uprav - članic Mednarodne zveze železnic, znaša skupaj 266.000 km in je torej manjša kot dolžina železnic v Združenih državah Amerike, vendar pa je večja kot celotna dolžina železniškega omrežja Sovjetske zveze. Od navedene dolžine železniškega omrežja evropskih članic UIC je 58.000 km oziroma 22 % železniških prog elektrificiranih in ima torej Evropa najdaljše elektrificirano omrežje na vsem svetu.

VES GRADBENI MATERIAL, kot npr. čistilne vodne naprave, betonske izdelke, ureditev ponikovalnih jam in LECA-izdelke - tudi na obroke - ugodno dobavi

FERLACH BETONWERK

J. PAGITZ, Ferlach-Borovlje

Telefon 04 2 27 / 375

(Dostavljamo tudi ob sobotah!)

Darujte za tiskovni sklad!

ERWO - NAPRAVE ZA VARJENJE (Schweißgeräte)

že za **1440.- S**

pri Rutarju v Dobrli vesi.

Podjunijski trgovski center
Braje RUTAR & Co.

Dobrli ves - Eberndorf

Telefonska številka 04236-281

„Rada ga morata imeti...“

(Nadaljevanje s 7. strani)

treba! Že tako nas je preveč, zemlje pa nič!

Ta lastninski čut, ta grda grabežljivost se je zdaj prvič pojavila pri njem tako izrazito. A naj je bilo še tako grdo, v tem trenutku sem bil na njegovi strani.

»Že tako si nimamo kaj deliti!« sem mu pritrdil po našem poljanskem gledanju. »Polna hiša nas bo!«

»In jesti nimamo kaj!« je menil Lojz. Oče in mati gotovo nista tako ostro,

tako grdo gledala na življenje, čeprav je bilo na njima, da nas otroke prehranita. Z Lojzom nisva imela nikakršne pravice ne vzroka za sovraštvo do tega komaj rojenega »bratčeka«. On sam, nebogljen, kakršen je ležal pri materi, je imel vsaj toliko pravice do življenja kakor midva.

Čez čas je Lojz, ko se je zdelo, da je razmislil vso stvar in v zavesti neke neizbežnosti dejal:

»Pa kaj hočemo, ko je že tu, ne?«

»Da, kaj hočemo!« sem mu pritrdil. Bilo mi je pa vendarle nekoliko lažje, ko sva temu bratcu tako dala tudi midva pravico do življenja.

»Vseeno,« je rekel spet čez čas. »Zdaj je že, kar je. Kaj pa midva moreva pri tem?«

»Nič ne moreva,« sem pritrdil. Lojz se je dvignil, vendar postal, kakor da ima še kaj razmisliti in tudi kaj povedati. Nato je glavo obrnil proti meni in mi dejal čez ramo, kakor da me obsoja na smrt:

»Da več - tega boš ti pazil! Jaz sem Vaneke in tudi tebe! In sploh sem že prevelik, da bi nosil na rokah takega vsranca. Tudi bom moral poslej delati, če hočemo živeti, ker nas je toliko! Mati zaradi otroka ne bo mogla toliko kot prej. Oče pa tudi ne bo zmogel vsega!«

Šel je in nisem utegnil ugovarjati. A tudi ne bi spraval glasu iz sebe, ko se je tako nepričakovano to težko breme zvalilo na moja pleča.

Ko sem se vračal za Lojzom, mi je bila naša hiša, ki se še vedno ni kadilo skozi svisla iz nje, tuja, daljna; tuji in daljni so mi postali tudi ljudje v njej.

ALKO in SEIS mešalce za beton z motorjem 220 ali 380 V, 80 l

2.150.- S

s samokolnico **2.550.- S**

Vam dobavi na dom trgovina

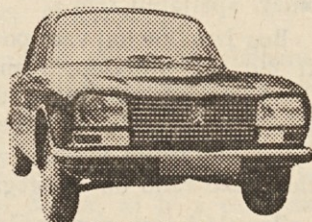
K. in A. KRIVOGRAD

9143 Šmihel nad Pliberkom

AUTO TOMBOLA

1. HAUPTTREFFER

PEUGEOT 304

20 TOMBOLATREFFER:

BOSCH - Blaupunkt Farbfernseher

BOSCH - Waschvollautomat

BOSCH - Haushaltsgeräte

Flugreisen und Badeurlaube

500 weitere Treffer

GESAMTTREFFERWERT

✱ S 340.000,- ✱

5. HAUPTTREFFER

RENAULT R6

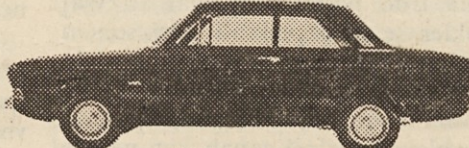
Klagenfurt, am 3. Mai 1970
um 14 Uhr, Messegelände

2. HAUPTTREFFER

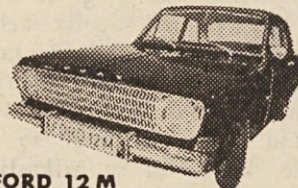
FORD 15 MRS

3. HAUPTTREFFER

FORD 12 M

4. HAUPTTREFFER

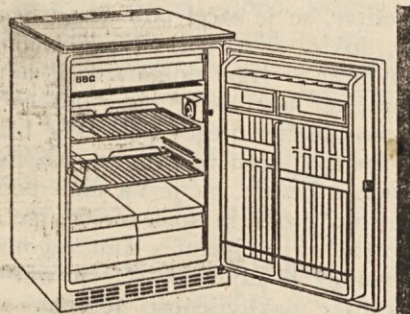

FORD 12 M

5 AUTOS

AVTO-TOMBOLA v Celovcu, dne 3. maja 1970, ob 19. uri na sejmskem razstavišču. 5 Avtomobilov: PEUGEOT 304, FORD 15 MRS, FORD 12 M, FORD 12 M, RENAULT R 6 in 20 GLAVNIH DOBITKOV.

Vstopnice za tombolo dobite v trafikah in pri vseh sodelavcih zveze vojnih žrtev.

„Senzacionalna cena“
BBC - HLADILNIK, 135 lt.

že od **S 1.690.-**

od vaše

KAUFHOF - VELETRGOVINE

VALENTIN in ANGELA *Blažej*

PLIBERK-BLEIBURG

Tel. 04235 - 394 (Dauerruf 302)